

IZBA CYWILNA

Biuletyn Sądu Najwyższego

2021

9-12

Redakcja
Jacek Gudowski
Karol Weitz
Maciej Machowski

Fotografie
Jacek Gudowski

Współpraca
Joanna Buchalska, Piotr Frątczak
Katarzyna Gębala, Paulina Lewandowska
Kamila Lipińska, Radosław Nowaczewski
Anna Tomasiuk, Arkadiusz Turczyn
Jakub Turczyn

przy udziale

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
www.wolterskluwer.pl

infolinia: 801 044 545
tel. 22 535 82 03
e-mail: handel@wolterskluwer.pl

20 LAT BIULETYNU „IZBA CYWILNA”

Idea utworzenia organu państwowego stanowiącego jeden z fundamentów trójpodziału władz, stojącego na straży niezawisłości sędziowskiej i niezależności sądów, dyskutowana i postulowana w 1981 r., została urzeczywistniona w czasie przełomu ustrojowego dokonującego się w 1989 r. w wyniku utworzenia Krajowej Rady Sądownictwa, organu składającego się z przedstawicieli władzy ustawodawczej, wykonawczej i sędziowskiej. W składzie Rady dominowali sędziowie sądów powszechnych; swoich kandydatów wybrały zgromadzenia sędziów wszystkich sądów wojewódzkich, którzy następnie – spośród siebie, w tajnych, w demokratycznych wyborach – w dniu 20 lutego 1990 r. wybrali członków Rady na czteroletnią kadencję. Do wzmocnienia ustrojowej pozycji Krajowej Rady Sądownictwa doszło w związku z uchwaleniem Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. Funkcja Krajowej Rady Sądownictwa – strażnika niezależności sądów i niezawisłości sędziów – została wtedy podniesiona do rangi wartości konstytucyjnej.

Jedną z najistotniejszych zmian w ustroju sądów dokonanych w latach 1989 i 1990 była reforma Sądu Najwyższego, polegająca na zniesieniu kadencyjności sędziów i demokratycznym wyborze, bez dominującego udziału czynnika politycznego, nowego składu tego Sądu. Trwającą kadencję skrócono do dnia 30 czerwca 1990 r., powierzając Krajowej Radzie Sądownictwa przygotowanie i przedstawienie Prezydentowi wniosków o powołanie nowego składu sędziów Sądu Najwyższego, na czas nieoznaczony.

Kandydatami byli – z mocy ustawy – sędziowie Sądu Najwyższego upływającej kadencji oraz osoby mające wymagane kwalifikacje, zgła-

szane przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Ministra Sprawiedliwości, Ministra Obrony Narodowej, Prokuratora Generalnego, Naczelną Radę Adwokacką, Krajową Radę Radców Prawnych, Zrzeszenie Prawników Polskich, rady wydziałów prawa szkół wyższych i Polską Akademię Nauk, a także zgromadzenia ogólne sędziów Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz zgromadzenia sędziów sądów wojewódzkich i sądów wojskowych. Wtedy też ukształtowany został nowy skład Izby Cywilnej, akceptowany – podobnie jak składy pozostałych Izb – przez wszystkie środowiska, także polityczne i prawnicze.

Do Izby Cywilnej zgłoszono 48 kandydatur, spośród których Krajowa Rada Sądownictwa – po wnikliwych analizach i ocenach oraz po siedmiu turach głosowania – wybrała 21 kandydatów, trzy stanowiska pozostawiając wolne. Uchwałą z dnia 23 maja 1990 r. przedstawiła tych kandydatów Prezydentowi, który postanowieniem z dnia 4 czerwca 1990 r. powołał – z dniem 1 lipca 1990 r. – na stanowiska sędziów Sądu Najwyższego: Helenę Ciepłą, Bronisława Czecha, Stanisława Dąbrowskiego, Stanisława Dmowskiego, Alfreda Gołę, Jacka Gudowskiego, Krzysztofa Kołakowskiego, Jarosławę Majewską, Barbarę Myszkę, Alicję Nalewajko, Jana Niejadlika, Stanisława Rudnickiego, Mariana Słoniewskiego, Zbigniewa Strusa, Juliusza Suheckiego, Marka Sychowicza, Zdzisława Świebodę, Tadeusza Wiśniewskiego, Andrzeja Wypiórkiwicza oraz Tadeusza Żyznowskiego. Trzy nieobsadzone stanowiska zostały objęte w grudniu 1990 r. przez Tadeusza Erecińskiego, Gabrielę Filcek oraz Czesławę Żuławską. W ten sposób ukształtował się pierwszy skład Izby Cywilnej Sądu Najwyższego Trzeciej Rzeczypospolitej.

W ciągu trzydziestolecia, w trzyetapowych demokratycznych wyborach dokonywanych przez Zgromadzenie Sędziów Izby, Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego oraz Krajową Radę Sądownictwa, do Izby Cywilnej wybierani byli, a następnie powołani zostali na stanowiska sędziów Sądu Najwyższego: Filomena Barczewska (1992), E. Skowrońska-Bocian (1996), Tadeusz Domińczyk (1997), Marian Kocon (1997), Mirosława Wysocka (1997), Zbigniew Kwaśniewski (1997), Antoni Górski (1997), Lech Walentynowicz (1997), Kazimierz Zawada (1997), Henryk Pietrzkowski (1998), Maria Grzelka (1999), Iwona Koper (1999), Hubert Wrzeszcz (1999), Irena Gromska-Szuster (2001),

Mirosław Bączyk (2001), Teresa Bielska-Sobkowicz (2002), Józef Frąckowiak (2002), Jan Górowski (2002), Grzegorz Misiurek (2005), Krzysztof Pietrzykowski (2005), Dariusz Zawistowski (2005), Katarzyna Tyczka-Rote (2007), Krzysztof Strzelczyk (2007), Wojciech Katner (2009), Dariusz Dończyk (2010), Bogumiła Ustjanicz (2010), Marta Romańska (2010), Anna Owczarek (2012), Maria Szulc (2012), Agnieszka Piotrowska (2013), Karol Weitz (2014), Monika Koba (2016), Władysław Pawlak (2016), Paweł Grzegorzczak (2017) i Roman Trzaskowski (2017).¹

W stan spoczynku przeszli: Jana Niejadlik (1991), Stanisław Dmowski (1996), Alicja Nalewajko (1996), Stanisław Rudnicki (1996), Alfred Gola (1997), Jarosława Majewska (1997), Marian Słoniewski (1999), Czesława Żuławska (1999), Juliusz Suchecki (2000), Gabriela Filcek (2001), Krzysztof Kołakowski (2001), Zdzisław Świeboda (2001), Andrzej Wypiórkiewicz (2001), Filomena Barczewska (2005), Tadeusz Domińczyk (2006), Bronisław Czech (2006), Tadeusz Żyżnowski (2007), Helena Ciepła (2009), Elżbieta Skowrońska-Bocian (2009), Zbigniew Strus (2009), Gerard Bieniek (2010), Marek Sychowicz (2011), Lech Walentynowicz (2013), Tadeusz Wiśniewski (2016), Tadeusz Ereciński (2016), Antoni Górski (2017), Irena Gromska-Szuster (2017), Iwona Koper (2017), Barbara Mysza (2017), Zbigniew Kwaśniewski (2018), Hubert Wrzeszcz (2018), Mirosław Bączyk (2019), Józef Frąckowiak (2019), Jan Górowski (2019), Mirosława Wysocka (2019), Kazimierz Zawada (2019), Jacek Gudowski (2020), Wojciech Katner (2020), Henryk Pietrzowski (2020), Anna Kozłowska (2021) i Krzysztof Pietrzykowski (2021).

Już po przejściu w stan spoczynku zmarli: Alfred Gola (2002), Juliusz Suchecki (2004), Zdzisław Świeboda (2005), Jan Niejadlik (2006), Stanisław Dmowski (2007), Gerard Bieniek (2011), Stanisław Rudnicki (2012), Marian Słoniewski (2015), Alicja Nalewajko (2016), Tadeusz Domińczyk (2017), Filomena Barczewska (2019) i Jarosława Majewska (2020). W 2014 r., będąc w służbie – w czasie pełnienia funkcji Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego – zmarł Stanisław Dąbrowski).

¹ W 2018 r. na stanowiska w Izbie Cywilnej powołani zostali – na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukonstytuowanej przez polityków na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. z 2017 r., poz. 3) – Jacek Grela, Beata Janiszewska, Marcin Krajewski, Małgorzata Manowska, Joanna Misztal-Konecka, Tomasz Szanciło i Kamil Zaradkiewicz.

Po ukonstytuowaniu się w 1990 r. nowego składu Izby Cywilnej Prezesem Sądu Najwyższego kierującym jej pracą został Stanisław Rudnicki. Na jego następcę w 1996 r. powołany został Tadeusz Ereciński, który kierował Izbą do 2016 r. W latach 2016–2021 stanowisko to zajmował Dariusz Zawistowski.

W latach 1990–2000 Izba Cywilna dzieliła się na trzy wydziały, a od 2001 r. na pięć. Wydziałami kierowali w tym czasie: Wydziałem I – Alfred Gola (1990–1997), Tadeusz Wiśniewski (1997–2015), Dariusz Zawistowski (2015–2016) i Dariusz Dończyk (od 2016); Wydziałem II – Juliusz Suchecki (1990–2000), Zdzisław Świeboda (2000–2001), Helena Ciepła (2001–2009), Henryk Pietrzkowski (2009–2020) i Agnieszka Piotrowska (od 2020); Wydziałem III (Problemowym) – Stanisław Dmowski (1990–1996), Andrzej Wypiórkiwicz (1996–2001), Jacek Gudowski (2001–2020) i Karol Weitz (od 2020); Wydziałem IV – Filomena Barczewska (2000–2005), Mirosława Wysocka (2005–2019) i Grzegorz Misiurek (od 2019); Wydziałem V – Lech Walentynowicz (2000–2013) i Teresa Bielska-Sobkowicz (od 2013).

Wielką zasługą Prezesów Sądu Najwyższego kierujących pracą Izby oraz przewodniczących wydziałów, a także oczywiście wszystkich orzekających w Izbie sędziów, było utrwalenie etosu sędziiego szukającego prawdy i sprawiedliwości, spokojnego, rozważnego, rzeczowego, skłonnego do kompromisu, unikającego jałowych rozdzwięków i gotowego do wszelkich poświęceń dla dobra jurysdykcji. Poszczególnym orzeczeniom – uchwałom, wyrokom i postanowieniom – dodawało to stanowczości i mocy oraz wysokiego profesjonalizmu. Stosunki między sędziami Izby były wzorowe, zawsze nacechowane troską o zachowanie odrębności między dwoma najważniejszymi w kolegialnej sędziowskiej pracy domenami – dążeniem do najwyższej jakości jurysdykcji oraz dbaniem o jak najlepsze relacje osobiste. Relacje te sprzyjały orzecznictwu, a orzecznictwo cementowało sędziów stanowiących zespół wielkich indywidualności, mających rozmaite temperamenty prawnicze i ambicje zawodowe oraz różne poglądy na świat i codzienne życie. Każdy sędzia chciał i umiał bez żalu ustąpić, czyniąc miejsce dla rozstrzygnięcia najbliższego ideałowi sprawiedliwości. Taki etos sędziiego przechodził w Izbie Cywilnej „z pokolenia na pokolenie”, był izbową świętością hołubioną przez trzy dziesięciolecia i strzeżoną jak najcenniejszy skarb.

W 2000 r. Sąd Najwyższy przeniósł się do nowej siedziby przy Pl. Krasińskich. Wtedy właśnie powstał w Izbie Cywilnej pomysł wydawania comiesięcznego biuletynu obrazującego orzecznictwo Izby oraz dokumentującego inne ważne wydarzenia związane z jej działalnością. Wydawanie biuletynu – pozostające poza obowiązkami służbowymi sędziego i osobno niewynagradzanego – było wynikiem osobistej inicjatywy, a potem czynu, Przewodniczącego Wydziału III (Problemowego), który jest autorem koncepcji merytorycznej i edytorskiej.

Pierwszy numer ukazał się w styczniu 2002 r., stając się forum prezentacji bieżących orzeczeń Sądu Najwyższego – uchwał oraz wybranych też wyroków i postanowień, a także zagadnień prawnych przedstawionych do rozstrzygnięcia przez sądy apelacyjne i okręgowe. Istotnym działem biuletynu stały się streszczenia wszystkich publikowanych głos dotyczących orzeczeń Sądu Najwyższego wydanych w Izbie Cywilnej, ze szczególnym uwypukleniem, zawartych w tych głosach, akcentów krytycznych i aprobujących. Publikowano także tezy orzeczeń przeznaczonych do publikacji w zbiorze urzędowym, a co jakiś czas również orzeczenia niepublikowane, warte szerszego upowszechnienia. W biuletynie znalazło się miejsce dla relacjonowania ważnych wydarzeń izbowych, narad, konferencji wyjazdowych, bieżących personaliów. Odnotowywaliśmy sukcesy sędziów Izby, także naukowe, ich wyjazdy zagraniczne, udział w konferencjach międzynarodowych i stażach w sądach najwyższych państw europejskich. Biuletyn był początkowo skierowany przede wszystkim do sędziów Sądu Najwyższego; był pismem wewnętrznym, ale nie „do użytku wewnętrznego”. Szybko trafiał do sądów powszechnych i innych środowisk prawniczych oraz do wszystkich tych, którzy interesują się prawem cywilnym i jego stosowaniem w praktyce.

Biuletyn „Izba Cywilna” ukazywał się przez 20 lat, regularnie, co miesiąc, bez dnia zwłoki, zawsze obejmując od 60 do 70 stron, niekiedy tylko, gdy zaszła konieczność, przekraczając tę umówioną z wydawcą objętość. Każda edycja biuletynu miała swą wersję papierową, drukowaną i rozpowszechnianą w nakładzie ok. 200 egzemplarzy, a od 2010 r. jest publikowany także w internecie, na portalu Sądu Najwyższego, pod adresem http://www.sn.pl/publikacje/SitePages/Biuletyny.aspx?ListName=Biuletyn_IC_SN, pod którym można znaleźć wszystkie numery wydane od 2002 r.

Opublikowaliśmy tysiące orzeczeń Sądu Najwyższego wydanych w Izbie Cywilnej, a komunikaty o ich wydaniu były, zwłaszcza w początkowym okresie wydawania biuletynu, pierwszym i najszybszym źródłem informacji. Czytelnik otrzymywał także bezzwłoczną informację o zagadnieniach prawnych kierowanych do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej, z fachowym, akcentującym najważniejsze kwestie streszczeniem uzasadnienia. Pozwalało to innym sądom, a także całej praktyce sądowej rozeznaczyć problemy nurtujące krajowe orzecznictwo i dostosować do nich swoje procesowe posunięcia.

Bardzo cennym elementem prezentacji judykatury było odnotowywanie i omawianie glos komentujących orzeczenia Sądu Najwyższego. Wzbogacają one jurysprudencję, zwłaszcza te bardziej kompetentne i rzeczowe, wpływając – z zachowaniem wszelkich proporcji – na kształt orzecznictwa. W biuletynie uwzględniano wszystkie glosy, aprobujące i krytyczne, publikowane zarówno w popularnych i powszechnie znanych periodykach prawnych, jak i w czasopiśmie „niszowych”, nieznanym, o bardzo ograniczonym zasięgu i debicie. Wymagało to od redakcji biuletynu niezwykłej skrupulatności, sprzyjało jednak pokazaniu glos, które nigdy nie znalazłyby szerszego oddźwięku.

Utrwaloną, nienaruszalną praktyką Izby Cywilnej były comiesięczne narady robocze, odbywające się także z udziałem członków Biura Studiów i Analiz oraz asystentów sędziów, poświęcone analizie wchodzących w życie przepisów oraz omówieniu bieżących spraw Izby. Wielokrotnie były one okazją do spotkania z wybitnymi przedstawicielami nauki prawa, którzy wygłaszali wykłady na nurtujące Izbę tematy. Wśród gości Izby Cywilnej byli m.in. profesorowie i doktorzy Marek Safjan (1994), Hanna Gronkiewicz-Waltz (1995), Ewa Łętowska (1995), Jerzy Poczobut (1997), Eugeniusz Kowalewski (1999), Zbigniew Radwański (2002), Stanisław Biernat (2003), Feliks Zedler (2003), Andrzej Mączyński (2003), Ryszard Sarkowicz (2003), Lech Morawski (2004), Joanna Sieńczyło-Chlabicz (2008), Ryszard Skubisz (2008), Zygmunt Tobor (2011), Tomasz Giaro (2011), Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz (2012), Leszek Garlicki (2014 i 2016), Jarosław Kuropatwiński (2014), Ryszard Piotrowski (2015), Teresa Grzeszak (2015), Jacek Gołaczyński (2015), Jerzy Pisułliński (2015), Krystian Markiewicz (2015), Wojciech Kocot (2016) i Piotr Machnikowski (2017).

Do tradycji Izby Cywilnej, kultywowanej także przez pozostałe Izby Sądu Najwyższego, należały coroczne wyjazdowe konferencje tematyczne, połączone z wykładami, referatami, dyskusjami panelowymi i półoficjalnymi spotkaniami. Konferencje te odbyły się w Radziejowicach (1997 i 1999), w Rajgrodzie (2002, 2003 i 2005), w Łańsku (2004), w Białowieży (2006), w Arłamowie (2007), w Wierzbie (2008), w Baranowie Sandomierskim (2009), w Goniądzu (2010), w Krasiczynie (2011), w Waplewie (2012), we Włodzimierzowie (2013), w Sterdyni (2014), w Giżycku (2015), w Borkach-Supraślu (2016) oraz we Wrocławiu (2018). Konferencja w Rajgrodzie w 2005 r. połączona była z wizytą w Wilnie, w Sądzie Najwyższym Republiki Litewskiej, a konferencja w Arłamowie w 2007 r. z wizytą we Lwowie, w Sądzie Apelacyjnym Obwodu Lwowskiego. W latach 2011 i 2018 delegacje sędziów Izby Cywilnej złożyły wizyty w Sądzie Krajowym w Koblencji, przyjmując rewizyty w latach 2013 i 2019. Wszystkie te wydarzenia zostały zrelacjonowane na łamach „Izby Cywilnej” oraz zilustrowane serwisem fotograficznym.

Był czas, gdy – korzystając z obecności wśród nas sędziów starszego pokolenia – publikowaliśmy ich krótkie wspomnienia i impresje związane z orzekaniem w Izbie. Ukazały się wspomnienia Jana Niejadlika „Jak powoływano mnie na urząd sędziego w Sądzie Najwyższym” (Izba Cywilna 2003, nr 1 s. 53), Czesławy Żuławskiej „Na styku dwu światów” (Izba Cywilna 2003, nr 2 s. 48), Stanisława Rudnickiego „Pochwała Izby Cywilnej” (Izba Cywilna 2003, nr 3, s. 57), Gabrieli Filcek „Minęły trzy lata” (Izba Cywilna, 2003, nr 3, s. 67), Krzysztofa Kołakowskiego „Tak się nie pisze!” (Izba Cywilna 2003, nr 5, s. 59), Mariana Słoniewskiego „Moja droga do Sądu Najwyższego” (Izba Cywilna 2003, nr 6, s. 56), Zdzisława Świebody „Dwadzieścia cztery lata mojej pracy w Sądzie Najwyższym” (Izba Cywilna 2003, nr 7–8, s. 56) oraz Andrzeja Wypiórkiwicza „Po trzykroć człowiek!” (Izba Cywilna 2003, nr 9, s. 62).

Ukazały się także obszernie wywiady z odchodzącymi w stan spoczynku sędziami: Tadeuszem Domińczykiem (Izba Cywilna 2007, nr 2, s. 38), Bronisławem Czechem (Izba Cywilna 2007, nr 4, s. 59), Tadeuszem Żyznowskim (Izba Cywilna 2008, nr 10, s. 42), Marią Grzelką (Izba Cywilna 2009, nr 11, s. 62), Zbigniewem Strusem (Izba Cywilna 2010, nr 9, s. 69), Elżbietą Skowrońską-Bocian (Izba Cywilna 2011, nr 4,

s. 45), Markiem Sychowiczem (Izba Cywilna 2012, nr 10, s. 47) oraz Tadeuszem Wiśniewskim (Izba Cywilna 2017, nr 7–9, s. 50).

Sąd Najwyższy – wspólnie z Wydawnictwami LexisNexis oraz Wolters Kluwer – uhonorował trzech sędziów Izby Cywilnej księgami jubileuszowymi. Wręczano je bardzo uroczyście, z licznym udziałem sędziów Sądu Najwyższego, luminarzy nauki prawa oraz współpracowników i przyjaciół jubilatów, co odnotowano także na łamach naszego biuletynu. W 2005 r. księgę „Ars et usus” otrzymał Stanisław Rudnicki (Izba Cywilna 2005, nr 6, s. 2), w 2011 r. księgą „Aurea praxis, aurea teoria” obdarzono Tadeusza Erecińskiego (Izba Cywilna 2011, nr 12 s. 2), a w 2016 r. księgę „Sine ira et studio” wręczono Jackowi Gudowskiemu (Izba Cywilna 2017, nr 1, s. 2).

Z żalem i należnym szacunkiem dokumentowaliśmy odejścia naszych starszych Koleżanek i Kolegów, relacjonując uroczystości żałobne oraz zamieszczając słowa pożegnań i wspomnień. Pożegnaliśmy Alfreda Golę, zmarłego dnia 10 czerwca 2002 r. (Izba Cywilna 2002, nr 7–8, s. 2, ze wspomnieniem Tadeusza Żyznowskiego), Juliusza Sucheckiego, zmarłego dnia 16 lipca 2004 r. (Izba Cywilna 2004, nr 9, s. 5, ze wspomnieniem Stanisława Rudnickiego), Zdzisława Świebodę, zmarłego dnia 13 kwietnia 2005 r. (Izba Cywilna 2005, nr 5, s. 2 i 7, z pożegnaniem Heleny Ciepłej), Jana Niejadlika, zmarłego dnia 6 listopada 2006 r. (Izba Cywilna 2006, nr 12, s. 3, z homagium Jacka Gudowskiego), Stanisława Dmowskiego, zmarłego dnia 3 lutego 2007 r., Izba Cywilna 2007, nr 3, s. 3, z pożegnaniem Stanisława Rudnickiego), Gerarda Bieńka, zmarłego dnia 21 lipca 2011 r. (Izba Cywilna 2011, nr 9, s. 2, z pożegnaniem Stanisława Dąbrowskiego i wspomnieniem Stanisława Rudnickiego), Stanisława Rudnickiego, zmarłego dnia 15 lutego 2012 r. (Izba Cywilna 2013, nr 3, s. 3, ze wspomnieniem Tadeusza Erecińskiego), Stanisława Dąbrowskiego, zmarłego dnia 9 stycznia 2014 r. (Izba Cywilna 2014, nr 1, s. 3, z pożegnaniem Jacka Gudowskiego), Mariana Słoniewskiego, zmarłego dnia 31 sierpnia 2015 r. (Izba Cywilna 2015, nr 10, s. 3, ze wspomnieniem Bronisława Czecha), Alicję Nalewajko, zmarłą dnia 24 grudnia 2016 r. (Izba Cywilna 2017, nr 2, s. 3, ze wspomnieniem Adama Strzembosza), Tadeusza Domińczyka, zmarłego dnia 8 lipca 2017 r. (Izba Cywilna 2017, nr 9, s. 3, ze wspomnieniem Antoniego Górskiego, Filomenę Barczewską, zmarłą dnia

18 kwietnia 2019 r. Izba Cywilna 2019, nr 5, s. 3, z pożegnaniem Antoniego Górskiego, oraz Jarosławę Majewską, zmarłą dnia 14 czerwca 2020 r. (Izba Cywilna” 2020, nr 8, s. 3). Nekrologi, fotografie i słowa pożegnań zmarłych sędziów zostały utrwalone także na portalu Sądu Najwyższego w rubryce „Pro memoria” (<http://www.sn.pl/promemoria/SitePages/Strona%20g%C5%82%C3%B3wna.aspx>).

* * *

Po wielu latach harmonijnego i twórczego współistnienia ze swą macierzystą Izbą biuletyn „Izba Cywilna” w tym kształcie przestaje się ukazywać. Niniejszy, łączony numer 9–12, zamykający 20. rok ukazywania się, jest numerem ostatnim sporządzonym i wydany według dotychczasowej koncepcji i tradycji. Powody poniesienia wydawania biuletynu w dotychczasowej formule, także autorskiej, są oczywiste. *Clara non sunt interpretanda*.

Bardzo serdecznie dziękuję wszystkim redaktorom i współtwórcom biuletynu, a zwłaszcza moim najbliższym wieloletnim współpracownikom Michałowi Dąbrowskiemu, Elżbiecie Stan-Stanik *vel* Konarskiej oraz Maciejowi Machowskiemu. Ich wkładu w redagowanie biuletynu, koordynowanie pracy oraz dbałości o terminowość i jakość nie da się przecenić.

Nie mogę także pominąć wkładu pracy pozostałych współpracowników, autorów notek i omówień. Bardzo zatem dziękuję Robertowi Bełcząckiemu, Joannie Buchalskiej, Radosławowi Cebelińskiemu, Agacie Dimmich, Annie Dorabialskiej, Piotrowi Frątczakowi, Markowi Jaślikowskiemu, Katarzynie Gębali, Agnieszce Gołąb, Grzegorzowi Gossowi, Mateuszowi Grochowskiemu, Przemysławowi Gumińskiemu, Sylwii Janas, Marcinowi Kołakowskiemu, Sławomirze Kotas, Magdalenie Kuchnio, Magdalenie Lenik, Paulinie Lewandowskiej, Kamili Lipińskiej, Radosławowi Nowaczewskiemu, Dagmarze Olczak, Konradowi Osajdzie, Karolinie Pasko, Oldze Marii Piaskowskiej, Mateuszowi Pilichowi, Łukaszowi Piotrowskiemu, Maciejowi Plaskaczowi, Pawłowi Popardowskiemu, Katarzynie Purzyńskiej, Piotrowi Ryłskiemu, Małgorzacie Sekule-Leleno, Sylwii Stolarskiej, Joannie Studzińskiej, Elżbiecie Szczepanowskiej, Annie Tomasiuk, Romanowi Trzaskowskiemu, Arkadiuszowi Turczynowi,

Jakubowi Turczynowi, Łukaszowi Węgrzynowskiemu, Janowi Wiegnerowi, Bartoszowi Wołodkiewiczowi, Magdalenie Wróbel, Konradowi Wróblewskiemu, Stanisławowi J. Zabłockiemu, Tadeuszowi Zembrzuskiemu oraz Andrzejowi Zielonemu.

Osobne podziękowania kieruję pod adresem Andrzeja Dymusa, który przez cały okres wydawania „Izby Cywilnej” wykonywał *desktop publishing*, czyniąc to z oddaniem, najwyższą dokładnością oraz zachowaniem wszelkich terminów. Dziękuję także Wydawnictwom Lexis-Nexis oraz Wolters Kluwer Polska za opiekę edytorską, druk, kolportaż i wszelkie współdziałanie. Podziękę składam także artyście malarzowi Adamowi Wsiołkowskiemu, sympatykowi „Izby Cywilnej”, za sporządzenie projektu okładki i udzielenie mi bezpłatnej licencji na jej dowolne wykorzystanie.

Jest jasne, że biuletyn nie mógłby się ukazywać bez patronatu i wsparcia Pierwszych Prezesów Sądu Najwyższego, Prezesów Sądu Najwyższego kierujących pracą Izby Cywilnej oraz wszystkich sędziów Izby Cywilnej. Najserdeczniejsze dzięki.

Jacek Gudowski

Izba Cywilna (1996). Siedzą od lewej: J. Majewska, C. Żuławska, H. Ciepla, S. Dmowski, S. Rudnicki, F. Barczewska, E. Skowrońska-Bocian. Stoją od lewej: G. Filcek, A. Gola, B. Myszka, Z. Świeboda, G. Bieniek, J. Gudowski, K. Kołakowski, S. Dąbrowski, B. Czech, A. Wypiórkiewicz, Z. Strus, T. Żyżnowski, M. Sychowicz

Izba Cywilna (2002) Od lewej: M. Sychowicz, B. Mysza, S. Dmowski, Z. Świeboda, H. Ciepla, B. Czech, T. Ereciński, T. Domińczyk, J. Górski, S. Rudnicki, I. Gromska-Szuster, S. Dąbrowski, M. Wysocka, A. Górski, K. Zawada, F. Barczewska, T. Żyznowski, G. Bieniek, Z. Strus, M. Koccon, M. Grzelka, Z. Kwaśniewski, H. Pietrzkowski, I. Koper, J. Frąckowiak, T. Wiśniewski, J. Gudowski, M. Bączyk, L. Walentyłowicz

Izba Cywilna (2002) Sędzą od lewej: M. Sychowicz, H. Ciepla, T. Wiśniewski, T. Ereciński, J. Gudowski, F. Barczewska, L. Walentyłowicz. Stoją od lewej – pierwszy rząd: T. Domińczyk, I. Koper, H. Pietrzakowski, M. Wysocka, Z. Strus, T. Żywnowski, E. Skowrońska-Bocian, G. Bieniek, A. Górski, T. Bielska-Sobkowiak, M. Bączyk – drugi rząd: J. Fraćkowiak, H. Wrzeszcz, I. Gromska-Szuster, Z. Kwaśniewski, B. Czech, B. Myszka, S. Dąbrowski, K. Zawada, M. Grzelka, M. Koccon, J. Górski

Izba Cywilna (2012) Siedzą od lewej: H. Pietrkowski, L. Walentynowicz, J. Gudowski, S. Dąbrowski, T. Ereciński, M. Wysocka, T. Wiśniewski. Stoją od lewej – pierwszy rząd: K. Pietrzykowski, I. Koper, M. Romańska, T. Bielska-Sobkowitz, A. Górski, I. Gromska-Szuster, A. Kozłowska, K. Tyczka-Rote, M. Szulc, A. Owczarek – drugi rząd: Z. Kwaśniewski, J. Frąckowiak, W. Katner, B. Myszk, B. Ustjanicz, J. Górowski, D. Dończyk, M. Bączyk – trzeci rząd: H. Wrzeszcz, K. Strzelczyk, M. Kocon, K. Zawada, G. Misiurek, D. Zawistowski

Izba Cywilna (2018) Siedzą od lewej: T. Bielska-Sobkowicz, H. Pietrzkowski, J. Gudowski, D. Zawistowski, M. Wysocka, D. Dończyk. Stoją od lewej – pierwszy rząd: A. Piotrowska, A. Owczarek, B. Uszjanicz, M. Romańska, K. Tyczka-Rote, M. Szulc, A. Kozłowska, M. Koba – drugi rząd: K. Pietrzykowski, K. Strzelczyk, J. Frąckowiak, M. Kocon, M. Bączyk, G. Mi-siurek, W. Kather – trzeci rząd: P. Grzegorzczak, K. Weitz, W. Pawlak, R. Trzaskowski

Izba Cywilna (2018) Od lewej: M. Szulc, A. Owczarek, R. Trzaskowski, A. Kozłowska, K. Pietrzykowski, K. Weitz, P. Grzegorzek, A. Piotrowska, M. Koba, J. Frąckowiak, D. Zawistowski, W. Pawlak, B. Usjtajecz, J. Gudowski, H. Pietrzkowski, K. Tyczka-Rote, W. Katner, M. Wysocka, G. Misiurek, D. Dończyk, M. Romańska, K. Strzelczyk, M. Bączyk, T. Bielska-Sobkowicz

Izba Cywilna (2018) Od lewej: W. Pawlak, M. Bączyk, K. Strzelczyk, J. Frąckowiak, P. Grzegorzczak, M. Szulc, R. Trzaskowski, K. Weitz, G. Misiurek, D. Dończyk, T. Bielecka-Sobkowiak, D. Zawistowski, M. Wysocka, A. Piotrowska, M. Romanowska, K. Tyczka-Rote, B. Uszjanicz, W. Katner, H. Pietrzakowski, A. Kozłowska, A. Owczarek, M. Koba. Na pierwszym planie: J. Gudowski

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Prokuratora Generalnego

we wniosku z dnia 11 października 2019 r., PK IV Zpc 91.2019, do rozstrzygnięcia składowi powiększonemu tego Sądu zagadnienia prawnego:

„Czy żądanie właściciela gruntu, na którym wzniesiono budynek lub inne urządzenie o wartości przenoszącej znacznie wartość zajętej na ten cel działki, nabycia przez tego, kto wznosił budynek lub inne urządzenie własności działki za odpowiednim wynagrodzeniem, o którym mowa w przepisie art. 231 § 2 k.c. ulega przedawnieniu zgodnie z przepisem art. 117 § 1 k.c. i art. 118 k.c.?”

podjął uchwałę:

Roszczenie właściciela gruntu określone w art. 231 § 2 k.c. nie ulega przedawnieniu.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 17 sierpnia 2021 r., III CZP 79/19, D. Zawistowski, D. Dończyk, M. Koba, M. Kocon, A. Owczarek, A. Piotrowska, R. Trzaskowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Rejonowy w Koninie postanowieniem z dnia 28 lutego 2020 r., III RC 341/19, zagadnienia prawnego:

„Czy w aktualnym stanie prawnym, po zmianach wprowadzonych ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania

cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., poz. 1469) odrzucenie zażalenia na postanowienie rozpoznawane w ramach tzw. zażalenia poziomego, a więc przez inny skład sądu pierwszej instancji, następuje w składzie trzech sędziów, czy też w składzie jednego sędziego?”

podjął uchwałę:

Zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji w przedmiocie zabezpieczenia odrzuca sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, w składzie trzech sędziów (art. 741 § 2 k.p.c.).

(uchwała z dnia 1 lipca 2021 r., III CZP 36/20, D. Zawistowski, P. Grzegorzcyk, A. Piotrowska)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 3 kwietnia 2020 r., V ACz 218/20, zagadnienia prawnego:

„Czy zwięzłe wskazanie zasadniczych powodów rozstrzygnięcia przy wydaniu zarządzenia o zwrocie pozwu na podstawie art. 357 § 5 k.p.c. w związku z art. 362 k.p.c. powoduje, że termin do złożenia zażalenia na to zarządzenie biegnie od dnia jego doręczenia?”

podjął uchwałę:

Termin do wniesienia zażalenia na zarządzenie o zwrocie pozwu, w którym wskazano zasadnicze powody rozstrzygnięcia, biegnie od dnia doręczenia uzasadnienia zgłoszonego na żądanie strony w terminie tygodnia od dnia doręczenia zarządzenia.

(uchwała z dnia 2 lipca 2021 r., III CZP 38/20, G. Misiurek, T. Bielska-Sobkowicz, A. Owczarek)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu postanowieniem z dnia 27 marca 2020 r., II Ca 171/20, zagadnienia prawnego:

„1. Czy rozpoznając apelację złożoną po dniu 7 listopada 2019 r. w postępowaniu uproszczonym, sąd drugiej instancji związany jest wnioskiem zawartym w apelacji lub odpowiedzi na apelację o przeprowadzenie o rozprawy i musi wyznaczyć rozprawę apelacyjną, czy też może rozpoznać apelację na posiedzeniu niejawnym pomimo wniosku o przeprowadzenie rozprawy?

2. Czy rozpoznając apelację złożoną po dniu 7 listopada 2019 r., w przypadku braku zawartego w apelacji lub odpowiedzi na apelację wniosku o przeprowadzenie rozprawy, a złożenia przez stronę w postępowaniu apelacyjnym nowych wniosków dowodowych lub wniosku o rozpoznanie postanowień sądu pierwszej instancji, które nie podlegały zaskarżeniu w drodze zażalenia (art. 380 k.p.c.), sąd drugiej instancji musi wyznaczyć rozprawę aby te wnioski dowodowe rozpoznać na rozprawie, czy też wnioski dowodowe mogą zostać rozpoznane na posiedzeniu niejawnym?”
podjął uchwałą:

Sąd drugiej instancji w postępowaniu uproszczonym – po wejściu w życie ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., poz. 1469 ze zm.) – jest związany wnioskiem strony o rozpoznanie apelacji na rozprawie, jeżeli strona wniosła o to w apelacji lub w odpowiedzi na apelację, chyba że cofnięto pozew lub apelację albo zachodzi nieważność postępowania (art. 374 zdanie drugie k.p.c. w związku z art. 13 § 1 k.p.c.).

(uchwała z dnia 2 lipca 2021 r., III CZP 46/20, G. Misiurek, T. Bielska-Sobkowicz, A. Owczarek)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z dnia 16 marca 2020 r., XV Ca 504/19, zagadnienia prawnego:

„Czy poszkodowany przez produkt niebezpieczny może w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia żądać na podstawie art. 449¹ § 1 k.c. w związku z art. 445 § 1 k.c. zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę?,

a w razie odpowiedzi pozytywnej,
czy na poszkodowanym przez działanie produktu spoczywa ciężar udowodnienia, z powodu jakiej wady (niebezpiecznej właściwości) produkt ten wyrządził krzywdę?”

podjął uchwałę:

1. W razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu przez produkt niebezpieczny odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę (art. 445 § 1 w związku z art. 449¹ § 1 k.c.).

2. Na pokrzywdzonym nie spoczywa ciężar udowodnienia, jaka przyczyna spowodowała niebezpieczny charakter produktu.

(uchwała z dnia 6 lipca 2021 r., III CZP 34/20, M. Romańska, M. Szulc, R. Trzaskowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Elblągu postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2020 r., I Cz 750/19, zagadnienia prawnego:

„Czy dopuszczalna jest droga sądowa dla wystąpienia z powództwem o wynagrodzenie szkód łowieckich w przypadku niezrealizowania przez dzierżawcę albo zarządcę obwodu łowieckiego obowiązków wynikających z przepisów art. 46–46c ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (jedn. tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 67) i niesporządzenia protokołu, o którym mowa w art. 46d ust. 1 w związku z art. 46a ust. 4 albo art. 46c ust. 5 tej ustawy, a w konsekwencji braku wydania decyzji przewidzianej w art. 46e ust. 1 i 4 ustawy?”

podjął uchwałę:

Niewykonanie przez dzierżawcę albo zarządcę obwodu łowieckiego obowiązków wynikających z art. 46–46c ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (jedn. tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 1683) i niesporządzenie protokołu, o którym mowa w art. 46d ust. 1 w związku z art. 46a ust. 4 albo art. 46c ust. 5 tej ustawy, nie zamyka – po wydaniu decyzji przewidzianej w art. 46e

ust. 1 ustawy – drogi sądowej w sprawie o naprawienie szkody łowieckiej.

(uchwała z dnia 6 lipca 2021 r., III CZP 48/20, M. Romańska, M. Szulc, R. Trzaskowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Katowicach postanowieniem z dnia 11 marca 2020 r., V ACz 49/20, zagadnienia prawnego:

„Czy w stanie prawnym ukształtowanym na mocy ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., poz. 1469) właściwym do rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji co do nadania tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego wierzyciela jest inny skład tego sądu, czy też sąd drugiej instancji?”

podjął uchwałę:

W stanie prawnym ukształtowanym przez ustawę z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., poz. 1469 ze zm.) zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji w przedmiocie nadania tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego wierzyciela rozpoznaje inny skład tego sądu.

(uchwała z dnia 16 lipca 2021 r., III CZP 32/20, D. Zawistowski, M. Koba, W. Pawlak)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z dnia 6 kwietnia 2020 r., II Ca 178/20, zagadnienia prawnego:

„Czy sprawa o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych z powództwa małoletniego dziecka przeciwko swojemu rodzicowi, której wartość przedmiotu sporu nie przekracza 20 000 zł, podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu uproszczonym?”

podjął uchwałę:

W stanie prawnym ukształtowanym ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1469 ze zm.) sprawa o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych z powództwa małoletniego dziecka przeciwko rodzicowi, w której wartość przedmiotu sporu nie przekracza dwudziestu tysięcy złotych, nie podlega rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym (art. 505¹ § 2 pkt 2 k.p.c.).

(uchwała z dnia 16 lipca 2021 r., III CZP 44/20, D. Zawistowski, M. Koba, W. Pawlak)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Rejonowy w Środzie Wielkopolskiej postanowieniem z dnia 5 maja 2020 r., I C 592/19, zagadnienia prawnego:

„Czy wniosek o sporządzenie pisemnego uzasadnienia postanowienia o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych i doręczenie tego postanowienia wraz z uzasadnieniem podlega opłacie stałej w wysokości 100 zł, o której mowa w art. 25b ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych?”

podjął uchwałę:

Od wniosku o doręczenie orzeczenia o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych z uzasadnieniem nie pobiera się opłaty stałej w kwocie 100 złotych (art. 25b ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, jedn. tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 755 ze zm.).

(uchwała z dnia 16 lipca 2021 r., III CZP 49/20, D. Zawistowski, M. Koba, W. Pawlak)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z dnia 6 października 2020 r., V AGa 84/20, zagadnienia prawnego:

„Czy rozłożenie świadczenia jednorazowego na raty skutkuje wyznaczeniem różnych terminów wymagalności jego poszczególnych rat, a tym samym różnym momentem rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia roszczenia o zapłatę poszczególnych części świadczenia jednorazowego?”

podjął uchwałę:

Rozłożenie świadczenia jednorazowego na raty skutkuje różnymi terminami rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia roszczeń o zapłatę poszczególnych wymagalnych rat (art. 120 § 1 zdanie pierwsze k.c.).

(uchwała z dnia 27 lipca 2021 r., III CZP 17/21, M. Łodko, M. Łochowski, T. Szanciło)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim postanowieniem z dnia 4 czerwca 2020 r., II Cz 92/20, zagadnienia prawnego:

„Czy zażalenie na postanowienie w przedmiocie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności wydane przez sąd rejonowy podlega rozpoznaniu przez sąd okręgowy jako sąd drugiej instancji?”

podjął uchwałę:

Zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji w przedmiocie nadania tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności rozpoznaje inny skład tego sądu.

(uchwała z dnia 20 sierpnia 2021 r., III CZP 58/20, D. Zawistowski, D. Dończyk, A. Piotrowska)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 21 maja 2020 r., V ACz 281/20, zagadnienia prawnego:

„Czy zażalenie wniesione w terminie tygodniowym od dnia doręczenia odpisu postanowienia z uzasadnieniem, mimo niezgłoszenia wniosku o takie doręczenie, jest dopuszczalne?”

podjął uchwałę:

Zażalenie wniesione w terminie tygodniowym od dnia doręczenia odpisu postanowienia z uzasadnieniem, mimo niezgłoszenia wniosku, o którym mowa w art. 357 § 2¹ k.p.c., podlega odrzuceniu jako niedopuszczalne.

(uchwała z dnia 20 sierpnia 2021 r., III CZP 59/20, D. Zawistowski, D. Dończyk, A. Piotrowska)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Katowicach postanowieniem z dnia 11 grudnia 2019 r., V AGa 701/18, zagadnienia prawnego:

„Czy udział Krajowej Rady Sądownictwa, której skład ukształtowano w wyniku wyboru przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej piętnastu sędziów w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3 ze zm.) w procesie powołania sędziego będącego członkiem składu orzekającego stanowi samoistną i wystarczającą przesłankę do uznania, że skład sądu jest sprzeczny z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c.?”

umorzył postępowanie przed Sądem Najwyższym.

(postanowienie z dnia 1 lipca 2021 r., III CZP 97/19, D. Zawistowski, P. Grzegorzcyk, A. Piotrowska)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Tarnowie postanowieniem z dnia 20 marca 2020 r., I Ca 119/20, zagadnienia prawnego:

„Czy wyrażony w art. 321 § 1 k.p.c. zakaz wyrokowania co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, stoi na przeszkodzie zasądzeniu od pożyczkobiorcy wymagalnych rat pożyczki w sytuacji, gdy podstawą żądania powoda jest fakt wypowiedzenia umowy pożyczki,

które w świetle okoliczności faktycznych sprawy okazało się bezskuteczne?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 2 lipca 2021 r., III CZP 39/20, G. Misiurek, T. Bielska-Sobkowicz, A. Owczarek)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 5 lutego 2020 r., I ACa 333/19, zagadnienia prawnego:

„1. Czy w przypadku nieważności (art. 58 k.c.) lub bezskuteczności (art. 385¹ § 1 k.c.) umowy kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego, w wykonaniu której konsument uzyskał od banku określony kapitał i następnie dokonywał na rzecz banku spłaty rat kredytu, na rzecz każdej ze stron powstaje samodzielne roszczenie z tytułu nienależnego świadczenia (art. 410 § 2 k.c.), czy tylko jedno roszczenie, którego przedmiotem jest różnica w wartości wzbogacenia każdej ze stron, a więc przysługujące tylko tej stronie, której świadczenie miało większą wartość?”

2. Czy świadczeniem na poczet niewymagalnej wierzytelności w rozumieniu art. 411 pkt 4 k.c. objęte są przypadki spłaty rat kredytu przez kredytobiorcę w wykonaniu nieważnej lub bezskutecznej ab initio umowy kredytu, które pomniejszają wierzytelność banku o zwrot kapitału kredytu jako świadczenia nienależnego?

3. Czy w sprawie z powództwa konsumenta, żądającego od banku zwrotu spłaconych rat kredytu, sąd, uznając, że umowa nie wiąże stron, a nie nastąpiło zubożenie po stronie konsumenta, może uwzględnić powództwo częściowo poprzez ustalenie w sentencji wyroku nieważności lub bezskuteczności umowy kredytu, czy też takiemu rozstrzygnięciu stoi na przeszkodzie przepis art. 321 § 1 k.p.c.?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 6 lipca 2021 r., III CZP 41/20, M. Romańska, M. Szulc, R. Trzaskowski)

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 13 marca 2020 r., VI Cz 157/20, zagadnienia prawnego:

„1. Czy postanowienie o odrzuceniu zażalenia przysługującego do innego składu sądu pierwszej instancji niedopuszczalnego z mocy ustawy winno nastąpić w składzie jednego sędziego, czy w składzie trzech sędziów?

2. W przypadku udzielenia odpowiedzi, że postanowienie to winno być wydane w składzie jednego sędziego, to czy postanowienie to wydaje przewodniczący wydziału czy przewodniczący składu orzekającego wyznaczonego za pośrednictwem Systemu Losowego Przydziału Spraw na podstawie przepisów Działu III Rozdziału 1 Oddziału 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości — Regulamin urzędowania sądów powszechnych z dnia 18 czerwca 2019 r., Dz.U. z 2019 r., poz. 1141)?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 20 sierpnia 2021 r., III CZP 40/20, D. Zawistowski, D. Dończyk, A. Piotrowska)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Katowicach postanowieniem z dnia 11 grudnia 2019 r., V AGz 757/19, zagadnienia prawnego:

„Czy udział Krajowej Rady Sądownictwa, której skład ukształtowano w wyniku wyboru przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej piętnastu sędziów w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3 ze zm.) w procesie powołania sędziego będącego członkiem składu orzekającego stanowi samoistną i wystarczającą przesłankę do uznania, że skład sądu jest sprzeczny z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c.?”

umorzył postępowanie przed Sądem Najwyższym.

(postanowienie z dnia 20 sierpnia 2021 r., III CZP 98/19, D. Zawistowski, D. Dończyk, A. Piotrowska)

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku postanowieniem z dnia 8 czerwca 2020 r., IV RCz 29/20, zagadnienia prawnego:

„Czy udział Krajowej Rady Sądownictwa, której skład ukształtowano w wyniku wyboru przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej piętnastu sędziów w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3 ze zm.) w procesie powołania sędziego będącego członkiem składu orzekającego stanowi samoistną i wystarczającą przesłankę do uznania, że skład sądu jest sprzeczny z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c.?”

umorzył postępowanie przed Sądem Najwyższym.

(postanowienie z dnia 20 sierpnia 2021 r., III CZP 63/20, D. Zawistowski, D. Dończyk, A. Piotrowska)

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA

III CZP 43/21

**„Czy rozliczenie z właścicielami lokali zaewidencjonowanych wpływów i wydatków funduszu remontowego oraz pozostałych nakładów na remonty nieruchomości, na podstawie art. 24¹ ust. 3 i 5 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych, w przypadkach o których mowa w art. 26 ust. 1 oraz art. 24¹ ust. 1 i 4 ww. ustawy, następuje z uwzględnieniem wszystkich wpłat dokonanych przez osoby zobowiązane do ich uiszczania – bez cezurы czasowej, czy też obejmuje jedynie środki wpłacone na fundusz remontowy i zgromadzone od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy Prawo spółdzielcze (Dz.U. z 2017 r., poz. 1596), czyli od dnia 9 września 2017 r.?
oraz**

Czy w przypadku wystąpienia z żądaniem rozliczenia w trybie art. 24¹ ust. 3 i 5 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych, w przypadkach o których mowa w art. 26 ust. 1 oraz art. 24¹ ust. 1 i 4 ww. ustawy, rozliczenie powinno uwzględniać wyłącznie nakłady poczynione na remonty w obrębie danej nieruchomości, w której znajduje się lokal żądającego rozliczenia, czy także nakłady na remonty innych nieruchomości, będących w zasobach danej spółdzielni?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10 czerwca 2021 r., I ACa 395/20, D. Małkiński, E. Kuczyńska, B. Gnatowska)

Sąd Apelacyjny zauważył, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 5 lutego 2015 r., K 60/13 (OTK-A Zb.Urz. 2015, nr 2, poz. 11) rozstrzygnął zagadnienie dotyczące losów środków zgromadzonych na funduszu remontowym przez tzw. byłych członków spółdzielni, dostrzegając potrzebę wprowadzenia do systemu prawnego uregulowań prawnych przewidujących możliwość zwrotu na rzecz występujących członków spółdzielni środków niewydatkowanych przez spółdzielnię na remonty i modernizacje danej nieruchomości. Uwzględniając to orzeczenie, ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo spółdzielcze (Dz.U. z 2017 r., poz. 1596) wprowadzono obowiązek i mechanizm rozliczenia funduszu remontowego prowadzonego dla danej nieruchomości w znaczeniu prawnym. Na tej podstawie w orzecznictwie sądów powszechnych pojawiły się rozbieżne poglądy odnośnie do cezury czasowej tego typu rozliczeń pomiędzy spółdzielnią a jej byłymi członkami. Rozważano, czy rozliczenie powinno uwzględniać wszystkie wpływy zgromadzone na funduszu remontowym i zaewidencjonowane przez spółdzielnię mieszkaniową, czy tylko te wpływy, które zostały wpłacone przez byłych członków spółdzielni od dnia wejścia w życie przepisów przewidujących obowiązek spółdzielni dokonania tego rodzaju rozliczenia. Podobne wątpliwości towarzyszyły uprawnieniu spółdzielni do żądania zwrotu od właścicieli lokali nakładów na nieruchomości, które nie zostały pokryte z funduszu remontowego.

Sąd drugiej instancji podniósł, że ustawodawca nie określił cezury czasowej tego rodzaju rozliczeń, zarówno w przypadku rozliczenia nakładów poczynionych przez spółdzielnię, jak i wydatków wpłaconych na fundusz remontowy. Skoro na podstawie art. 24¹ ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 1208 – dalej: „u.s.m.”) w przypadku zastosowania art. 24¹ i 26 u.s.m. właściciele lokali stawali się współwłaścicielami środków zgromadzonych na funduszu remontowym w wysokości odpowiadającej przypadającemu na ten lokal udziałowi we współwłasności nieruchomości wspólnej, to powinni móc tymi środkami dysponować, nie ma jednak jakichkolwiek regulacji w tym zakresie. Brak również regulacji wskazujących, że środki te mają być przekazane wspólnocie mieszkaniowej, więc nie jest jasne, czy właściciele mogą żądać od spółdzielni

wypłaty tych środków, indywidualnie lub zbiorowo, czy w inny sposób wpływać na sposób ich wydatkowania. Nawet w razie tzw. salda ujemnego funduszu remontowego również należy niezwłocznie rozliczyć się z właścicielami lokali, ale w tej sytuacji nie wiadomo, czy i czego współwłaścicielami mają stać się ani czy i w jaki sposób właściciele ci mają zwracać jakieś kwoty spółdzielni mieszkaniowej oraz na jakiej podstawie spółdzielnia mogłaby dochodzić takiego zwrotu.

Sąd Apelacyjny zauważył, że wszystkie mankamenty zmienionych nowelizacją z dnia 20 lipca 2017 r. art. 24¹ ust. 3 i 4 u.s.m. oraz art. 6 nowelizacji z dnia 20 lipca 2017 r. utrudniają stosowanie tych przepisów w praktyce. Odwołując się do uzasadnienia projektu nowelizacji, wskazał, że zastrzeżono w nim wprowadzenie przepisów określających zasady rozliczania kwoty zaewidencjonowanej na rachunku występującego członka spółdzielni, przy założeniu, iż będą one działały wyłącznie na przyszłość, nie ma jednak możliwości dokonywania na ich podstawie podziału funduszu remontowego za okres wcześniejszy. W uzasadnieniu projektu nowelizacji wskazano też, że w przypadku powstania na funduszu remontowym nadpłaty, rozumianej jako różnica między kwotą wniesioną przez właściciela lokalu a kwotą stanowiącą sumę nakładów poniesionych przez spółdzielnię, spółdzielnia zobowiązana jest do jej zwrotu. Analogiczna zasada obowiązuje w przypadku powstania niedopłaty ze strony właściciela lokalu, pozwalając w ten sposób na dochodzenie przez spółdzielnię należności od właścicieli, gdy wniesione na fundusz środki nie odpowiadają rzeczywistym wydatkom poniesionym na tą nieruchomość.

Sąd Apelacyjny dostrzegł wątpliwości co do interpretacji, że rozliczeniu podlegają tylko środki zgromadzone w funduszu remontowym od dnia 9 września 2017 r., tj. od dnia wejścia w życie przedmiotowych unormowań. Z punktu widzenia podstawowych zasad własności i równości wobec prawa powstałaby wówczas nieakceptowalna sytuacja, w której brak możliwości rozliczenia środków zgromadzonych do dnia 9 września 2017 r. w świetle ustawy nie naruszałaby prawa własności właścicieli lokali. Do dysponowania tymi środkami, a często są to nie małe środki, uprawniona byłaby wtedy wyłącznie spółdzielnia, która mogłaby je przeznaczać na dalsze remonty i modernizacje, ale już nie w interesie osób, które przecież przestały być członkami spółdzielni

lub wyszły spod jej zarządu. Sąd Apelacyjny doszedł do wniosku, że rozliczeniu powinny podlegać wszystkie zaewidencjonowane wpływy i wydatki niezależnie od okresu, w którym były dokonywane, oraz nakłady spółdzielni, czyli zarówno nadwyżka, jak i niedopłata, bez wprowadzania sztucznego podziału na środki wpłacone i zgromadzone przed dniem wejścia w życie nowelizacji albo przed inną datą (np. datą wydania wyroku Trybunału Konstytucyjnego), oraz środki wpłacone i zgromadzone po którejs z tych dat.

Sąd drugiej instancji przywołał także rozważania Trybunału Konstytucyjnego, który zauważył, że obowiązek spółdzielni ewidencjonowania wpłat na fundusz remontowy w podziale na poszczególne nieruchomości nie oznacza nakazu przeznaczenia zgromadzonych środków na remonty wyłącznie tej nieruchomości, której lokatorzy dokonywali wpłat. Finansowanie remontów z tego funduszu odbywa się w sposób zbliżony do zasady solidarności i współdziałania w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkaniowych, więc środki zgromadzone na funduszu remontowym, niezależnie od przypisania do danej nieruchomości, mogą być angażowane w remonty innych nieruchomości. Trybunał wyłączył zasadę pełnej ekwiwalentności dokonywanych wpłat do podjętych prac remontowych w danej nieruchomości, więc powstało kolejne zagadnienie budzące poważne wątpliwości.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, sytuacja byłych członków spółdzielni będzie szczególna, gdyż od chwili ich wyjścia spod zarządu spółdzielni nie będzie ona zaspokajała już ich potrzeb mieszkaniowych. Część obowiązków spocznie na nowopowstałych wspólnotach mieszkaniowych, zatem byli członkowie i właściciele lokali z chwilą wyjścia spod zarządu spółdzielni nie będą już obowiązani do solidarności ze spółdzielnią i współdziałania w zakresie zaspokajania ich potrzeb mieszkaniowych, skoro potrzeb tych spółdzielni nie będzie zaspokajać. Poważne wątpliwości wywołuje uznanie, że nie należy im się zwrot nieskonsumowanych przez remonty i modernizacje nieruchomości środków, wpłacanych przez wiele lat pozostawiania pod zarządem spółdzielni. Taka sytuacja prowadziłaby do nieuzasadnionego uprzywilejowania spółdzielni kosztem jej byłych członków i temu właśnie starał się zapobiec Trybunał Konstytucyjny, wskazując wyraźnie, że rozliczenie powinno uwzględniać nie tylko wysokość kwoty zaewidencjonowanej na rachunku występują-

cego członka spółdzielni, ale też nakłady poczynione na remonty nieruchomości, w której znajduje się jego lokal, w tym zaciągnięte na ten cel i niespłacone kredyty, w szczególności jeżeli zostały zabezpieczone hipoteką na innych nieruchomościach spółdzielni. Trybunał, akcentując szczególną sytuację tzw. byłych członków i nie kwestionując prawa spółdzielni do dysponowania całym zasobem funduszu, nie wyłączył jednak możliwości rozliczenia wpłat posiadaczy lokali danej nieruchomości z nakładami spółdzielni poniesionymi na tą konkretną nieruchomość.

A.T.

*

III CZP 44/21

„1. Czy na postanowienie sądu upadłościowego – sądu drugiej instancji o odrzuceniu zażalenia na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje środek zaskarżenia?

a w przypadku odpowiedzi przeczącej:

2. Czy rozpoznaniem zażalenia jest również jego odrzucenie?”

(postanowienie Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie z dnia 21 czerwca 2021 r., XVIII GUz 41/21, P. Kędziński, P. Bartosiewicz, Ł. Grzechnik)

Sąd Rejonowy podniósł m.in., że w przypadku stwierdzenia przez sąd odwoławczy, iż zażalenie jest spóźnione, nieopłacone lub z innych przyczyn niedopuszczalne, zażalenie podlega odrzuceniu na podstawie art. 373 § 1 w związku z art. 397 § 3 k.p.c., a w zakresie zaskarżalności tego orzeczenia można przyjąć dwa stanowiska.

Pierwsze jest oparte na językowej wykładni art. 394² § 1² k.p.c., zgodnie z którym postanowienie sądu drugiej instancji o odrzuceniu zażalenia nie podlega kontroli. W katalogu orzeczeń sądu drugiej instancji podlegających zaskarżeniu zażaleniem do innego składu sądu drugiej instancji nie wymieniono postanowienia o odrzuceniu zażalenia, a katalog zaskarżalnych orzeczeń sądu drugiej instancji należy uznać za zamknięty i wyczerpujący. Sąd Rejonowy nadmienił przy tym, że w rozpoznawanej sprawie nie występuje przypadek dopuszczalności zażalenia

do Sądu Najwyższego określony w art. 394¹ k.p.c. Przypomniął, że również w stanie prawnym przed dniem 7 listopada 2019 r. postanowienie sądu drugiej instancji o odrzuceniu zażalenia nie było orzeczeniem zaskarżalnym.

Drugie stanowisko jest oparte na wykładni systemowej i pozwala na wywiedzenie dopuszczalności zażalenia na postanowienie sądu drugiej instancji o odrzuceniu zażalenia z art. 397 § 3 k.p.c. Skoro odrzucenie apelacji podlega zaskarżeniu, a do postępowania zażaleniowego stosowane są odpowiednio przepisy o postępowaniu apelacyjnym, to za trafne można uznać stwierdzenie, że postanowienie o odrzuceniu zażalenia podlega kontroli w drodze zażalenia do innego składu sądu drugiej instancji. Takie stanowisko oznaczałoby, że stosowanie przepisów o apelacji do postępowania zażaleniowego oznacza nie tylko sięgnięcie do przepisów procesowych („o postępowaniu”), lecz także stanowiłoby podstawę do wywiedzenia dopuszczalności zażalenia w przypadkach, które nie są *expressis verbis* wymienione w art. 394 k.p.c.

Stwierdzenie, że orzeczenie o odrzuceniu zażalenia jest niezaskarżalne, pozbawiałoby stronę możliwości domagania się kontroli decyzji sądu, która na tym etapie postępowania pojawiła się po raz pierwszy; wynika z przesłanek po raz pierwszy rozpatrzonych przez sąd drugiej instancji, przesłanek odnoszących się wyłącznie do tego, co zaistniało już po wydaniu postanowienia przez sąd pierwszej instancji. Prowadziłoby też do niespójności systemu, gdyż podobne w skutkach orzeczenie sądu pierwszej instancji o odrzuceniu zażalenia byłoby zaskarżalne do innego składu sądu pierwszej instancji, a orzeczenie sądu drugiej instancji nie (art. 394^{1a} § 1 pkt 12 k.p.c.). Za dopuszczalnością zażalenia może przemawiać dotychczasowa praktyka niektórych sądów odwoławczych, które przyjmowały do rozpoznania zażalenia na postanowienia sądu odwoławczego o odrzuceniu zażalenia.

Sąd Rejonowy wskazał również na potrzebę rozstrzygnięcia, czy odrzucenie zażalenia stanowi jego rozpoznanie, ponieważ od rozstrzygnięcia tego zagadnienia zależy to, w jakim składzie powinno być wydane postanowienie sądu drugiej instancji w innym składzie o odrzuceniu zażalenia. Zgodnie z art. 397 § 1 k.p.c., sąd rozpoznaje zażalenie na posiedzeniu niejawnym w składzie trzech sędziów. Za rozpoznanie

zażalenia może być uznane zarówno odrzucenie zażalenia, jak i jego merytoryczne rozstrzygnięcie co do zasadności, są jednak prezentowane poglądy przeciwne, zgodnie z którymi rozpoznaniem zażalenia jest wyłącznie jego merytoryczne rozstrzygnięcie.

Za pierwszym poglądem przemawia analiza przepisów prawa procesowego, które nie precyzują, jak należy rozumieć pojęcie „rozpoznania” środka odwoławczego. Rozpoznaniem jest zarówno rozstrzygnięcie co do istoty, jak i rozstrzygnięcie procesowe w postaci odrzucenia zażalenia. Odrzucenie zażalenia często związane jest z oceną dopuszczalności zażalenia, czyli oceną – niejednokrotnie sporną – czy kwestionowane orzeczenie jest zaskarżalne i przez kogo. Ocena ta rzutuje na przyznanie określonemu podmiotowi prawa do uruchomienia kontroli zaskarżonego orzeczenia. Odrzucenie zażalenia w takiej sytuacji jest również jego formalnym rozpoznaniem, negatywnym, przez uznanie, że środek odwoławczy w danej sytuacji nie przysługuje w ogóle lub nie przysługuje określonemu podmiotowi.

Za drugim stanowiskiem przemawia uznanie, że rozpoznanie związane jest z merytorycznym rozstrzygnięciem zażalenia co do istoty, z odniesieniem się do zarzutów i wniosków zażalenia. Rozpoznawaniem nie są czynności procesowe związane z przygotowaniem środka odwoławczego do finalnego rozstrzygnięcia. Odrzucenie wyraża decyzję o odmowie przyjęcia środka odwoławczego do rozpoznania i odrzucając zażalenie sąd nie przechodzi do fazy jego rozpoznania.

Zagadnienie to, zdaniem Sądu Rejonowego, jest sporne, gdyż dotychczasowe wypowiedzi Sądu Najwyższego na temat rozumienia pojęcia „rozpoznanie” były budowane na bazie wykładni nieobowiązującego art. 394¹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy zwięźajaco uznawał, że odrzucenie przez sąd drugiej instancji zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji nie jest rozpoznaniem zażalenia w rozumieniu art. 394¹ § 2 k.p.c., lecz zdaniem Sądu Rejonowego nie można tego stanowiska rozszerzać na wykładnię art. 397 § 1 k.p.c., który pełni inną rolę i ma inne znaczenie procesowe (dotyczy składu sądu). Wydaje się, że w kodeksie postępowania cywilnego pojęcie „rozpoznanie” występuje również w szerokim znaczeniu, odnoszącym się do wszystkich – procesowych oraz dotyczących istoty – czynności i decyzji sądu związanych z rozpoznawaniem zażalenia. Świadczy o tym art. 390 § 1 k.p.c., w którym mowa o możliwości

przedstawienia zagadnienia prawnego przy „rozpoznawaniu” apelacji, oraz art. 395 § 1 k.p.c., stanowiącym o przedstawieniu akt sprawy „do rozpoznania”.

A.T.

*

III CZP 45/21

„Czy po wejściu w życie ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., poz. 1469), na postanowienie w przedmiocie składu grupy zgodnie z art. 17 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2009 r. (jedn. tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 446) o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, zażalenie na postanowienie sądu przysługuje do sądu drugiej instancji na podstawie art. 394 § 1 k.p.c., czy też do innego składu sądu pierwszej instancji zgodnie z art. 394^{1a} k.p.c.?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 9 czerwca 2021 r., V ACz 102/21, E. Milewska-Czaja, B. Rączka-Sekścińska, M. Wicki)

Sąd Apelacyjny po przeanalizowaniu zmian modelu postępowania odwoławczego dokonanej ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy — Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., poz. 1469) stwierdził, że ustawodawca przyjął niefortunny model delimitacji kompetencji do rozpoznania zażalenia pomiędzy sądami pierwszej i drugiej instancji. Zamiast wprowadzić zasadę, że zażalenia na rozstrzygnięcia niewymienione w art. 394 § 1 k.p.c. rozpoznaje sąd pierwszej instancji w innym składzie, wprowadził w art. 394^{1a} § 1 k.p.c. osobny katalog rozstrzygnięć, które podlegają tzw. zażaleniu poziomemu. Prowadzi to do poważnych problemów interpretacyjnych.

W zakresie przedstawionego zagadnienia prawnego Sąd drugiej instancji zaprezentował dwa stanowiska. Zgodnie z pierwszym stanowiskiem zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji co do składu grupy na podstawie art. 394 § 1 k.p.c. nadal powinno być roz-

poznawane przez sąd drugiej instancji, jak miało to miejsce w stanie prawnym obowiązującym przed dniem 7 listopada 2019 r. Za dewolutywnym charakterem tego zażalenia przemawia to, że zażalenie stanowi środek odwoławczy. Ponadto w doktrynie jednoznacznie podnoszono, że środki odwoławcze charakteryzuje dewolutywność i suspensywność. W związku z tym można przyjąć, że podstawowe znaczenie nadal ma zażalenie dewolutywne, co oznacza, iż zasadę stanowi zażalenie do sądu drugiej instancji.

Można uznać, że skoro w stanie prawnym przed dniem 7 listopada 2019 r. wszystkie zażalenia na postanowienia sądu pierwszej instancji miały charakter dewolutywny, to w nowym stanie prawnym charakter poziomy uzyskały tylko te postanowienia, co do których ustawodawca wyraźnie przewidział, iż są rozpoznawane przez inny skład sądu pierwszej instancji. Stanowisko to stanowi wsparcie poglądu wyrażonego w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2020 r., III CZP 12/20 (OSNC 2021, nr 4, poz. 25), wskazującej, że podstawowy model zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji nadal stanowi zażalenie dewolutywne, a przewidziane ustawy przepadki zażalenia poziomego należy traktować jako odstępstwa od modelowej konstrukcji zażalenia wyrażonej w art. 394 w związku z art. 395–397 k.p.c.

Drugie stanowisko można wywieść z nowo wprowadzonej kompetencji innego składu sądu pierwszej instancji do rozpoznawania zażaleń na postanowienia sądu pierwszej instancji, o czym stanowi art. 394^{1a} k.p.c. Możliwe jest twierdzenie, że skoro sąd pierwszej instancji ma kompetencję do wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie składu grupy, to ma on również kompetencję do rozpoznania w innym składzie zażalenia na postanowienie w tym przedmiocie. Przyjęcie drugiego stanowiska uzasadnione jest zmianą ustawodawczą polegającą na wprowadzeniu tzw. zażaleń poziomych, co – w dążeniu do przyspieszenia postępowania – oznacza poszerzenie kompetencji sądu pierwszej instancji o uprawnienie do rozpoznawania zażaleń. Należy przy tym zważyć, że art. 17 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 2009 r. dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym (jedn. tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 446), wniesienie zażalenia na postanowienie w przedmiocie składu grupy nie wstrzymuje merytorycznego rozpoznania sprawy. Niezwłocznie po wydaniu postanowienia w przedmiocie składu grupy sąd wyznacza rozprawę lub

w inny sposób nadaje sprawie dalszy bieg. Przy uwzględnieniu zasady ekonomiki procesowej przemawia za tym, że to sąd pierwszej instancji w innym składzie powinien rozpoznawać zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji co do składu grupy.

M.M.

*

III CZP 46/21

„Czy w przypadku wypowiedzenia umowy kredytu przez kredytodawcę, bieg terminu przedawnienia roszczeń kredytodawcy o zapłatę rat, których terminy płatności upłynęły przed momentem wypowiedzenia, rozpoczyna się z chwilą wypowiedzenia, czy z upływem odrębnego dla każdej raty umownego terminu płatności?”

(wniosek Rzecznika Finansowego z dnia 8 lipca 2021 r., RF/92/2021)

Rzecznik Finansowy wskazał, że w orzecznictwie sądów powszechnych zarysowały się trzy nurty orzecznictwa dotyczące ustalania terminu wymagalności roszczeń banku o świadczenia wynikające z umowy kredytu i momentu, od którego należy liczyć bieg terminu przedawnienia tych roszczeń.

Pierwszy opiera się na wykładni art. 120 § 1 k.c., przyjmującej, że świadczenie z umowy kredytu jako świadczenie jednorazowe ma jeden termin wymagalności, który należy wiązać z datą ostatecznej spłaty kredytu lub upływem okresu wypowiedzenia umowy.

Według drugiego kierunku orzecznictwa, każda rata kredytu ma inny termin wymagalności wynikający z umowy i harmonogramu spłat i w związku z tym przedawnia się oddzielnie, wraz z upływem trzyletniego terminu, licząc od następnego dnia, w którym powinna zostać spłacona zgodnie z zawartą umową kredytową, z zastrzeżeniem, że w razie wypowiedzenia przez bank umowy, w związku z niedotrzymaniem przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu albo gdy kredyt nie jest spłacany, całość niespłaconego kredytu staje się wymagalna, a pozostałe do spłaty raty stają się natychmiast wymagalne. Od tej chwili należy liczyć bieg terminu przedawnienia całego roszczenia z umowy

kredytu, w tym również rat, których terminy płatności upłynęły przed wypowiedzeniem umowy.

Zgodnie z trzecim stanowiskiem zajmowanym przez sądy powszechne, każda rata kredytu ma inny termin wymagalności, który wynika z umowy i harmonogramu spłat, i w związku z tym przedawnia się oddzielnie, wraz z upływem trzyletniego terminu, licząc od następnego dnia, w którym powinna zostać spłacona zgodnie z zawartą umową. W razie wypowiedzenia przez bank umowy, w związku z niedotrzymaniem przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu albo gdy kredyt nie jest spłacany, całość niespłaconego kredytu staje się wymagalna, jednak od tej chwili należy liczyć bieg terminu przedawnienia rat kredytu, których termin płatności przed wypowiedzeniem umowy jeszcze nie nastąpił. Wypowiedzenie umowy kredytu nie zmienia terminów wymagalności rat, których terminy płatności upłynęły wcześniej.

Rzecznik Finansowy przytoczył orzeczenia sądów powszechnych prezentujące każde z trzech nurtów, jak również orzeczenia Sądu Najwyższego dotyczące tej kwestii. Poddał krytyce pierwszy i drugi kierunek orzecznictwa, wskazując, że zaakceptowanie drugiego z nich prowadzi do niedopuszczalnej sytuacji, w której wymagalność roszczenia zależy wyłącznie od woli wierzyciela, a dłużnik może pozostawać w stanie niepewności co do swojej sytuacji prawnej przez bardzo długi okres. Stan taki jest sprzeczny z intencją ustawodawcy normującym przepisy o przedawnieniu w sposób bezwzględnie obowiązujący. Zdaniem Rzecznika Finansowego, poglądy prezentowane w ramach pierwszej i drugiej linii orzecznictwa prowadzą również do nieakceptowalnego wniosku, że są dwa różne terminy wymagalności, inny dla możliwości naliczania odsetek i dochodzenia zapłaty wymagalnych rat, oraz inny dla możliwości liczenia terminu przedawnienia roszczenia, co w praktyce oznacza możliwość dochodzenia przez podmioty udzielające kredytów zapłaty poszczególnych rat nawet po upływie kilkudziesięciu lat od wyznaczonego terminu ich płatności.

Rzecznik Finansowy opowiedział się za trzecim stanowiskiem, wskazując, że kwalifikacja udzielonego kredytu jako świadczenia jednorazowego jest czym innym niż wymagalność jego spłaty, w tym poszczególnych rat kredytu. Nie ma w związku z tym wpływu na ustalenie trzyletniego terminu przedawnienia rat kredytu określonych w harmono-

gramie umowy, ponieważ termin ten jest determinowany okolicznością, że roszczenie o zapłatę wymagalnych rat związane jest z prowadzoną przez bank działalnością gospodarczą.

Wniósł o uchwalenie przez Sąd Najwyższy, że w przypadku wypowiedzenia umowy kredytu przez kredytodawcę, bieg terminu przedawnienia roszczeń kredytodawcy o zapłatę rat, których terminy płatności upłynęły przed momentem wypowiedzenia, rozpoczyna się z upływem odrębnego dla każdej raty umownego terminu płatności.

K.L.

*

III CZP 47/21

„Czy podstawą wznowienia postępowania, o której mowa w art. 401¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks cywilny (jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 1460 ze zm.) może być orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wydane w trybie pytania prejudycjalnego dotyczące takiego samego stosunku prawnego?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 8 czerwca 2021 r., III Ca 1455/20, B. Konińska)

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z treścią art. 401¹ k.p.c. można żądać wznowienia postępowania również wtedy, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie. Kodeks postępowania cywilnego nie przewiduje wprost możliwości wznowienia postępowania z powodu niezgodności prawomocnego wyroku z prawem wspólnotowym, wynikającej z orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wydanego w wyniku pytania prejudycjalnego. Ponadto postanowieniem z dnia 22 października 2009 r., I UZ 64/09 (OSNP 2011, nr 13–14, poz. 194) Sąd Najwyższy rozstrzygnął, że zasada ekwiwalencji nie może prowadzić do uznania, iż wznowienie postępowania cywilnego ze względu na stwierdzoną w późniejszym wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej sprzeczność prawomocnego wyroku z prawem wspólnotowym po-

winno być w niektórych sytuacjach dopuszczalne przede wszystkim przy analogicznym zastosowaniu art. 401¹ k.p.c. Szczególna rola Trybunału Konstytucyjnego polega na wyeliminowaniu normy prawnej sprzecznej z porządkiem konstytucyjnym, natomiast rola Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest odmienna, gdyż w swoich orzeczeniach dokonuje on interpretacji przepisów prawa unijnego.

Sąd Okręgowy podkreślił potrzebę ścisłego interpretowania art. 401¹ k.p.c. jako wyjątku od zasady trwałości prawomocnych orzeczeń, zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa, zgodnie z którą instytucja wznowienia postępowania służąca obaleniu prawomocnych orzeczeń ma charakter nadzwyczajny i może być stosowana tylko w wyjątkowych, ściśle określonych przypadkach. Sąd drugiej instancji uznał jednak, że zasada efektywności prawa wspólnotowego powinna przemawiać za dopuszczeniem stosowania *per analogiam* art. 401¹ k.p.c. w przypadku orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydanego w wyniku pytania prejudycjalnego dotyczącego takiego samego stosunku prawnego (*analogia legis*); jedynie środki prawne pozwalające na skorygowanie wadliwego orzeczenia w pełni realizują zasadę efektywności prawa unijnego. Taką właśnie rolę pełni apelacja, skarga kasacyjna i skarga o wznowienie postępowania.

W ocenie Sądu Okręgowego, dopuszczalność wykładni art. 401¹ k.p.c. umożliwiającej wznowienie postępowania na podstawie orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zapewni jednolitą wykładnię prawa unijnego i jego jednolite stosowanie, a temu właśnie celowi służy mechanizm pytania prejudycjalnego. Ponadto wznowienie postępowania w polskim prawie procesowym na podstawie orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej dopuszczalne jest już obecnie w innych gałęziach prawa. Zgodnie z art. 272 § 2a Prawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, można żądać wznowienia postępowania również wtedy, gdy zostało wydane orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, które ma wpływ na treść wydanego orzeczenia. W tej sytuacji dopuszczalność stosowania *per analogiam* jako podstawy wznowienia postępowania cywilnego art. 401¹ k.p.c. w przypadku wydania orzeczenia Trybunału uzasadnia także *analogia iuris*, zwłaszcza że żadne racjonalne względy nie przemawiają za tym, by w postępowaniu administracyjnym strony miały prawo dochodzić skutecznie swych

praw w drodze wznowienia postępowania na podstawie orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, a takowa możliwość miała nie istnieć w przypadku stron postępowania cywilnego.

M.M.

*

III CZP 48/21

„Czy w sprawie o rozwiązanie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, zawiązanej przez kilka gmin dla realizowania celu polegającego na zaspokajaniu potrzeb ich mieszkańców w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, istnieje pomiędzy spółką i tymi gminami bierne współuczestnictwo konieczne, gdy z uwagi na postawę poszczególnych wspólników (gmin) w sprawach istotnych dla funkcjonowania spółki, wspólnicy nie mogą realizować przysługujących im praw korporacyjnych, co może usprawiedliwiać żądanie rozwiązania spółki?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 29 czerwca 2021 r., V Aga 76/20, R. Kowalkowski, E. Milewska-Czaja, W. Łukaszewski)

Sąd Apelacyjny stwierdził, że sprawa o rozwiązanie spółki (art. 271 pkt 1 k.s.h.) jest niewątpliwie sprawą o ukształtowanie stosunku prawnego, a wydany w niej wyrok ma charakter prawokształtujący. Powstaje pytanie, czy strony stosunku prawnego leżącego u podstaw zawiązania spółki powinny w tej sprawie występować po stronie pozwanej łącznie ze spółką jako współuczestnicy konieczni, istnieje bowiem wątpliwość, czy można przekształcić stosunek spółki z pominięciem koniecznego udziału podmiotów, które go stworzyły, a więc niejako poza nimi, zwłaszcza wtedy, gdy utworzona przez nie spółka jest spółką celową i realizuje ustawowe zadania własne każdego z tworzących ją podmiotów.

Sąd drugiej instancji uznał, że pomiędzy występującymi w takiej sprawie po jednej stronie podmiotami zachodzi współuczestnictwo materialne jednolite, co znaczy, że sprawa musi być jednolicie rozstrzygnięta w stosunku do wszystkich uczestników stosunku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Wskazał, że wprawdzie brak wyraźnego

przepisu, który nadaje wyrokowi rozwiązującemu spółkę moc wiążącą wobec wszystkich współników i członków organów spółki, jednak wynika to z istoty stosunku prawnego leżącego u podstaw spółki. W konsekwencji zatem zachodzi rozszerzona prawomocność wyroku rozwiązującego spółkę, co nadaje jednolity charakter współuczestnictwu osób wymienionych w art. 270 pkt 1 k.s.h. (art. 73 § 2 k.p.c.). Nierozpoznane jeszcze pozwy powinny być – po uprawomocnieniu się wyroku – odrzucone na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.

Sąd Apelacyjny wskazał na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2010 r., IV CSK 531/09 (niepubl.) i podkreślił konieczność analizy każdego stosunku prawnego dotyczącego zgłoszonego roszczenia od strony prawa materialnego i rozważenia, czy stroną muszą być wszystkie osoby tworzące strony stosunku materialnoprawnego, czy też mogą być tylko niektóre z nich.

Wyrok rozwiązujący spółkę bezpośrednio oddziałuje na prawa i obowiązki jej współników, zatem z istoty stosunku prawnego leżącego u podstaw zawiązania spółki celowej wynika, że nie może się to stać bez ich koniecznego udziału w sprawie mającej doprowadzić do przekształcenia tego stosunku prawnego. Gminy tworzące spółkę, a więc uczestnicy stosunku spółki, są zainteresowane sposobem rozstrzygnięcia w tej sprawie, gdyż będzie on oddziałował bezpośrednio na ich sferę prawną, dlatego z istoty wspólnej łączącej współników więzi prawnej wynika ich konieczny udział w sprawie.

Jako uczestnicy stosunku spółki celowej nie mogą być pomijani w sprawie o jego ukształtowanie, a taki charakter ma sprawa o rozwiązanie spółki, którą założyli i w której uczestniczą z zamiarem realizacji wspólnego wszystkim współnikom celu określonego ustawą z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. Nr 72, poz. 747 ze zm.). Wyrok rozwiązujący spółkę bezpośrednio kształtuje sytuację prawną gmin, współników spółki, w zakresie obowiązku zaopatrzenia ich mieszkańców w wodę i odprowadzania ścieków. Jeżeli spółka zostanie prawomocnie rozwiązania w postępowaniu bez udziału koniecznego wszystkich współników, może się okazać, że zostanie przekształcony stosunek spółki celowej z pominięciem jego uczestników realizujących w spółce zadania własne wynikające z ustawy. Skutkiem tego może być niemożność zreali-

zowania celu, dla którego realizacji spółka została zawiązana, a także tożsamy z nim wspomnianych wcześniej zadań własnych gmin w zakresie gospodarki wodnościekowej.

Sąd drugiej instancji przyznał jednak, że ta sytuacja może być jednak odczytywana inaczej, a mianowicie w sposób wiążący istotę rozstrzygnięcia tylko ze spółką stanowiącą podmiot odrębny od jej wspólników, co może przekonywać na rzecz tezy o braku wspomnianego współuczestnictwa koniecznego spółki i jej wspólników.

M.M.

*

III CZP 49/21

„1. Czy w aktualnie obowiązującym stanie prawnym zażalenie na postanowienie w przedmiocie odrzucenia pozwu wydane w postępowaniu o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności rozpoznaje inny skład sądu pierwszej instancji na podstawie art. 767 § 1¹ k.p.c. czy sąd drugiej instancji na podstawie art. 394 § 1 k.p.c.?

2. Jeśli właściwym do rozpoznania zażalenia, o którym mowa w punkcie 1, jest sąd drugiej instancji, czy jest on właściwy również do rozpoznania zażalenia na postanowienie o oddaleniu wniosku o zabezpieczenie, skoro jest ono objęte tym samym postanowieniem i zaskarżone tym samym zażaleniem?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 9 lipca 2021 r., II Cz 29/21, A. Śliwa)

Sąd Okręgowy omówił zmiany wprowadzone ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., poz. 1469), wskazując, że po dniu 7 listopada 2019 r. wyprowadzono dwa warianty postępowania zażaleniowego: zażalenie rozpoznawane przez sąd drugiej instancji oraz zażalenie rozpoznawane przez inny skład sądu pierwszej instancji (zażalenie poziome).

Podkreślił, że jak wynika z art. 767⁴ § 1¹ k.p.c., w części trzeciej kodeksu postępowania cywilnego „Postępowanie egzekucyjne” ustawodawca wyraźnie wprowadził jako zasadę tzw. zażalenie poziome.

Przepis ten został zamieszczony w dziale pierwszym tytułu pierwszego tej części i jego brzmienie nie wskazuje, aby spod jego zakresu wyłączone zostały jakiegokolwiek postanowienia wydane w którymś z postępowań regulowanych przepisami części trzeciej kodeksu postępowania cywilnego, zarówno postanowienia wskazane w tej części jako zaskarżane zażaleniem, jak i postanowienia sądu wymienione w art. 394 § 1 i art. 394^{1a} § 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c., jeżeli mogą zostać wydane w postępowaniach uregulowanych w części trzeciej.

Sąd Okręgowy wskazał jednak, że choć powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności zostało uregulowane w części trzeciej kodeksu postępowania cywilnego, to jednak jest to powództwo samoistne, służące merytorycznej obronie dłużnika przed niezgodną z prawem egzekucją. Z systematyki kodeksu postępowania cywilnego wynika co prawda, że przepisy o tych powództwach umiejscowione są w jego części trzeciej, ale ta lokalizacja wynika z powiązania powództw przeciwegzekucyjnych z postępowaniem egzekucyjnym. W konsekwencji należy przyjąć, że do tych powództw, jak również do sądu je rozpoznającego nie mają zastosowania przepisy dotyczące organów egzekucyjnych zawarte w dziale pierwszym tytułu pierwszego części trzeciej.

W związku z tym do postępowania wszczętego na skutek powództwa przeciwegzekucyjnego mają zastosowanie przepisy ogólne dotyczące postępowania rozpoznawczego i toczą się one według przepisów o postępowaniu procesowym. W tej sytuacji również ocena właściwości rzeczowej sądu do rozpoznania zażalenia na postanowienie odrzucające pozew o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności powinna nastąpić na podstawie przepisów o postępowaniu procesowym. Oznacza to, że skoro postanowienie odrzucające pozew kończy postępowanie, to zażalenie zgodnie z art. 394 § 1 k.p.c. przysługuje do sądu drugiej instancji.

M.M.

*

III CZP 50/21

„ 1. Czy podstawą wznowienia postępowania, o której mowa w art. 401¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks cywilny (jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 1460 ze zm.) może być orzeczenie

Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wydane w trybie pytania prejudycjalnego dotyczące takiego samego stosunku prawnego?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 8 czerwca 2021 r., III Ca 1515/20, B. Konińska)

Przedstawione zagadnienie prawne jest identyczne jak zagadnienie w sprawie III CZP 47/21 – *vide* wyżej.

*

III CZP 51/21

„Czy art. 44² pkt 1 k.p.c. stosuje się do spraw będących w toku w chwili wejścia tego przepisu w życie?

a w razie odpowiedzi pozytywnej,

Czy sąd drugiej instancji rozpoznający apelację jest związany postanowieniem odmawiającym przekazania sprawy na podstawie art. 44² pkt 1 k.p.c. wydanym na skutek przedstawienia sądu pierwszej instancji?

a w razie odpowiedzi negatywnej,

Czy sąd drugiej instancji uwzględnia zawarty w apelacji zarzut naruszenia art. 44² pkt 1 k.p.c. wyłącznie wtedy, gdy uchybienie temu przepisowi miało wpływ na wynik sprawy?

oraz

Czy wskutek uwzględnienia zawartego w apelacji zarzutu naruszenia art. 44² pkt 1 k.p.c. sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem pierwszej instancji?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 2 lipca 2021 r., XV Ca 369/21, P. Soliński, M. Agaciński, M. Walasik)

Odnosząc się do pierwszego zagadnienia Sąd Okręgowy przedstawił dwa stanowiska. Pierwsze wskazuje, że art. 44² k.p.c. został ulokowany wśród przepisów szczególnych w oddziale czwartym rozdziału drugiego działu pierwszego księgi pierwszej w części pierwszej kodeksu postępowania cywilnego. W związku z tym uzasadniona może być próba stoso-

wania do art. 44² k.p.c. reguł intertemporalnych miarodajnych dla przepisów regulujących właściwość sądu. W ostatnim czasie ukształtowała się prawidłowość wskazująca, że przepisy zmieniające właściwość sądu były zazwyczaj wprowadzane ze skutkiem odnoszonym wyłącznie do spraw wszczętych po wejściu tych przepisów w życie. W szczególności regułę kontynuacji postępowań według przepisów dotychczasowych ustanawiał art. XVIII § 1 p.w.k.p.c., który przewidywał, że wszczęte przed wejściem w życie kodeksu postępowania cywilnego przed sądem wojewódzkim sprawy o rozwód, jak również procesy majątkowe, w których właściwość sądu wojewódzkiego zależna była od wartości przedmiotu sporu, mimo że wartość ta nie przewyższa stu tysięcy złotych, podlegały rozpoznaniu przez ten sąd, jeżeli był on właściwy w chwili wszczęcia sprawy. Intertemporalna reguła kontynuacji również jest w tym zakresie stosowana również wspólnie.

Można jednak stanąć na stanowisku, że art. 44² pkt 1 k.p.c. nie reguluje szczególnego przypadku delegowania właściwości sądu, lecz wprowadza do postępowania cywilnego instytucję ustawowego wyłączenia sądu z rozpoznania określonego typu sprawy. Przy takim podejściu nie ma podstaw do określania czasowego zakresu zastosowania art. 44² pkt 1 k.p.c. za pomocą reguł miarodajnych dla przepisów regulujących właściwość sądu. Wyłączenie sądu z rozpoznania sprawy służy zapewnieniu wynikającej z art. 45 ust. 1 Konstytucji gwarancji do bezstronnego rozpoznania sprawy przez sąd i ma na celu zażegnanie obaw co do braku obiektywizmu sędziego, które mogą powstać po stronie uczestników postępowania oraz w odbiorze społecznym, jeżeli sprawę rozpoznaje sąd, z którego działalnością wiąże się dochodzone roszczenie. Przepis art. 44² pkt 1 k.p.c. może być zatem uważany za element organizacji postępowania cywilnego, który powinien przyczyniać się do budowy społecznego zaufania do wymiaru sprawiedliwości. W takiej sytuacji brak uzasadnionego powodu do różnicowania zakresu zastosowania tego przepisu pod względem czasowym ze względu na czas, w którym doszło do wszczęcia postępowania cywilnego.

Przyjęcie, że art. 44² pkt 1 k.p.c. stosuje się do postępowań będących w toku w chwili jego wejścia w życie, otwiera problem związany z określeniem mocy wiążącej postanowienia wydawanego na podstawie tego przepisu przez sąd przełożony nad sądem rozpoznającym sprawę.

W okolicznościach sprawy dochodzone roszczenie bezsprzecznie wiąże się z działalnością sądu rejonowego, który wydał zaskarżony wyrok, jednak prowadzone w niej postępowanie zostało wszczęte przed wejściem w życie art. 44² pkt 1 k.p.c. Sąd Okręgowy odmówił zastosowania tego przepisu i nie przekazał sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. Istnieją podstawy do uznania, że postanowienie to korzysta z mocy wiążącej przewidzianej w art. 365 § 1 k.p.c., który atrybut w tej postaci odnosi do każdego prawomocnego orzeczenia, a więc także do postanowień. W świetle tego przepisu prawomocne orzeczenie wiąże sąd, który je wydał, oraz inne sądy. Językowe odczytanie art. 365 § 1 k.p.c. w rozpatrywanym kontekście może przemawiać za wnioskiem, że postanowienie odmawiające przekazania sprawy na podstawie art. 44² pkt 1 k.p.c. wydane na skutek przedstawienia sądu pierwszej instancji wiąże w dalszym toku postępowania, w tym także na etapie postępowania przed sądem drugiej instancji zainicjowanym apelacją strony.

Takie rozwiązanie Sąd Okręgowy uznał za celowe ze względu na konieczność ochrony powagi i autorytetu sądu, które są zagrożone w razie odmiennej oceny w toku sprawy tej samej kwestii przez sąd tego samego rzędu, a także ze względu na potrzebę zachowania standardu odpowiedniej ekonomiki postępowania, który ulega zaprzepaszczeniu, gdy wymagane jest powtórzenie postępowania przed sądem pierwszej instancji.

Zarazem jednak Sąd Okręgowy nie wykluczył poglądu, że sąd drugiej instancji rozpoznający apelację nie powinien być związany postanowieniem odmawiającym przekazania sprawy na podstawie art. 44² pkt 1 k.p.c. wydanym na skutek przedstawienia sądu pierwszej instancji. Sąd drugiej instancji w granicach zarzutów apelacyjnych dysponuje co do zasady szeroką swobodą kontroli postanowień poprzedzających wydanie zaskarżonego wyroku i badania wpływu tych postanowień na wynik sprawy (art. 380 k.p.c.).

W razie uznania, że sąd drugiej instancji rozpoznający apelację nie jest związany postanowieniem odmawiającym przekazania sprawy na podstawie art. 44² pkt 1 k.p.c., rozstrzygnięcia wymaga kwestia, jakie są skutki naruszenia tego przepisu poprzez odmowę jego zastosowania. Co do zasady uchybienie przepisom postępowania jest brane przez sąd

drugiej instancji pod uwagę na zarzut strony, jeżeli mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Przepis art. 44² pkt 1 k.p.c. służy zapewnieniu gwarancji prawa do rozpoznania sprawy przez bezstronny sąd, zatem zarzut jego naruszenia mógłby być uwzględniony wyłącznie w razie wykazania przez stronę, że prowadząc postępowanie zakończone wydaniem zaskarżonego wyroku sąd nie działał bezstronnie.

Zdaniem Sądu drugiej instancji, art. 44² pkt 1 k.p.c. jest w istocie źródłem instytucji wyłączenia sądu z rozpoznania sprawy z mocy samej ustawy, której cel polega na zażegnaniu obaw stron oraz społeczeństwa co do braku koniecznej bezstronności sędziego. Otwiera to drogę do wniosku, że istnieją podstawy do tezy, aby naruszenie art. 44² pkt 1 k.p.c. było brane pod uwagę w postępowaniu apelacyjnym bez względu na wpływ tego uchybienia na wynik sprawy. W przeciwnym razie przekreśleniu ulegałyby cele wprowadzenia tego przepisu związane z budową obywatelskiego zaufania do sądów.

Sąd Okręgowy podkreślił, że przesądzenie sposobu procesowej kwalifikacji naruszenia art. 44² pkt 1 k.p.c. nie pozwala na automatyczne wyjaśnienie, do jakich skutków powinno prowadzić stwierdzenie przez sąd rozpoznający apelację, iż tego rodzaju naruszenie miało miejsce w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji. Usunięcie skutków takiego uchybienia i osiągnięcie celów w zakresie kształtowania wizerunku sądownictwa wymaga, aby sprawa ostatecznie nie była rozpoznawana przez sąd, z którego działalnością wiąże się dochodzone roszczenie.

M.M.

GLOSY

prawo cywilne materialne

teza oficjalna

Artykuł 363 § 1 k.c. dopuszcza żądanie naprawienia szkody wynikającej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez świadczenie *in natura* zgodne z treścią pierwotnego zobowiązania, które może polegać także na usunięciu wad fizycznych rzeczy.

(wyrok z dnia 25 września 2014 r., II CSK 795/13, M. Kocon, Z. Kwaśniewski, B. Trębska, niepubl.)

Glosa

Macieja Zycha, Co do zasady. Studia i analizy prawne 2021, nr 1, s. 141

Glosa ma charakter krytyczny.

Autor wskazał, że teza komentowanego wyroku sprowadza się do konkluzji, iż art. 363 § 1 k.c. mógł stanowić podstawę dla żądania naprawienia szkody wynikającej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez świadczenie konsekwentnie nazywane przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu „restytucją naturalną”, choć w zasadzie będące świadczeniem *in natura*.

Zajęte w tym orzeczeniu stanowisko zostało poddane przez glosatora krytyce ze względu na nieuzasadnione odstępstwo od wykładni językowej art. 363 § 1 k.c., ale przede wszystkim z powodu sprzeczności

systemowej oraz niedających się zaakceptować skutków funkcjonalnych, do jakich jej zastosowanie prowadzi. W ramach przeprowadzonej analizy komentator zbadał m.in. wpływ tezy przyjętej w wyroku na systemową spójność układu zobowiązań pierwotnych i wtórnych, a także reżimu odpowiedzialności odszkodowawczej oraz reżimu rękojmi.

K.G.

*

Wadliwa obsługa przez pracowników banku rachunku powierniczego łączącego bank z deweloperem (art. 59 ustawy z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe, Dz.U. z 2015 r., poz. 128 ze zm.) może stanowić czyn niedozwolony, uzasadniający odpowiedzialność banku wobec kontrahentów dewelopera na podstawie art. 430 k.c.

(wyrok z dnia 17 marca 2016 r., II CSK 284/15, A. Kozłowska, M. Bańczyk, I. Gromska-Szuster, OSP 2021, nr 7–8, poz. 53; BSN 2016, nr 6, s. 12, Rej. 2016, nr 8, s. 159)

Glosa

Macieja Kalińskiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2021, nr 7–8, poz. 53

Glosa jest krytyczna.

Autor przytoczył pokrótce stan faktyczny sprawy oraz stanowisko Sądu Najwyższego. Następnie wskazał, że Sąd Najwyższy błędnie utożsamiał klauzule generalne zasad współżycia społecznego oraz dobrych obyczajów. Zakwestionował również niedostateczne wyjaśnienie podstaw oceny, zgodnie z którą naruszenie umowy łączącej pozwanego z podmiotem trzecim stanowiło delikt wobec powodów. Zdaniem glosatora, w sprawie powinna być rozważona możliwość przyjęcia szerokiej wykładni art. 393 k.c.

Komentator podkreślił, że stanowisko doktryny jest ostrożne, gdy chodzi o wywodzenie bezprawności zaniechania z naruszenia zasad współżycia społecznego, a w sprawie przydatne byłoby zastosowanie konstrukcji umowy ze skutkiem ochronnym dla osoby trzeciej.

J.T.

Postanowienie ogólnych warunków ubezpieczenia przewidujące, że w razie niedoubezpieczenia ubezpieczony otrzyma – niezależnie od wielkości szkody – odszkodowanie w wysokości stanowiącej taką część sumy ubezpieczenia, jaka odpowiada proporcji sumy ubezpieczenia do wartości przedmiotu ubezpieczenia (wartości ubezpieczenia), jest niedopuszczalne i nieważne (art. 58 § 1 w związku za art. 353¹ k.c.) także wtedy, gdy na taki sens postanowienia wskazuje tylko jedna z możliwych interpretacji, stosowana przez ubezpieczyciela, a inna wchodząca w rachubę wykładnia, sama przez się względniejsza dla adherenta, pozwalałaby na jego utrzymanie w granicach swobody umów. Nieważność ta nie wpływa na pozostałe części umowy.

(wyrok z dnia 28 maja 2019 r., II CSK 454/18, M. Kocon, M. Koba, R. Trzaskowski, OSNC-ZD 2020, nr 1, poz. 59; OSP 2020, nr 9, poz. 71; MoP 2019, nr 14, s. 742)

Glosa

Grzegorza Wolaka, Studia Prawnicze KUL 2021, nr 1, s. 321

Glosa ma charakter aprobujący.

Glosator poruszył kwestię dopuszczalności konstrukcji odpowiedzialności proporcjonalnej ubezpieczyciela w ubezpieczeniu majątkowym. W ocenie autora, Sąd Najwyższy trafnie przyjął, że w ubezpieczeniu majątkowym stosowanie zasady proporcji, z mocy umowy ubezpieczenia, jest co do zasady dopuszczalne. Autor zaaprobował stanowisko o dopuszczalności co do zasady stosowania klauzuli (reguły) proporcji w takim ubezpieczeniu, jak też tezę orzeczenia, że klauzule zawarte w ogólnych warunkach ubezpieczeń, wprowadzające możliwość dwukrotnej redukcji kwoty odszkodowania z ubezpieczenia majątkowego najpierw do poziomu sumy ubezpieczenia, a następnie proporcjonalnie do zaniżenia łącznej wartości przedmiotów ubezpieczenia, są nieważne.

Głosę do wyroku opracował także B. Kucharski (OSP 2020, nr 9, poz. 71).

An.T.

Osoba, należąca do kręgu spadkobierców ustawowych, na rzecz której spadkobierca legitymujący się stwierdzeniem nabycia spadku, rozporządził prawem należącym do spadku, nie nabyła tego prawa, jeżeli rzeczywistym spadkobiercą jest dziecko spadkodawcy, w chwili otwarcia spadku już poczęte, które urodziło się żywe (*nasciturus*).

(uchwała z dnia 25 lipca 2019 r., III CZP 12/19, A. Piotrowska, A. Owczarek, K. Tyczka-Rote, OSNC 2020, nr 3, poz. 28; BSN 2019, nr 7–8, s. 12; OSP 2020, nr 6, poz. 47; MoP 2019, nr 16, s. 85; Rej. 2019, nr 8, s. 144; R.Pr. Zeszyty Naukowe 2019, nr 3, s. 175; NPN 2019, nr 3, s. 92)

Glosa

Kacpra Górniaka, Rejent 2020, nr 5, s. 69

Glosa ma charakter częściowo aprobujący.

Autor glosy uznał omawiane rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego za prawidłowe, jednak nie zgodził się ze szczegółowymi tezami przedstawionymi w uzasadnieniu. W szczególności nie zaaprobował połączenia elementów wykładni systemowej oraz funkcjonalnej, co uważa za rozwiązanie niespójne. W jego ocenie, argument systemowy mógłby przemawiać za tezą, że ochrona nabywcy na podstawie art. 1028 k.c. jest wyłączona, jeżeli jest nim jeden ze spadkobierców rzeczywistych lub inna osoba roszcząca sobie ten status („spadkobierca” rzekomy lub tymczasowy), niezależnie od tego, czy jednym ze spadkobierców rzeczywistych jest dziecko poczęte. Z kolei argument funkcjonalny może dowodzić tezy, że ochrona wynikający z art. 1028 k.c. jest wyłączona, jeżeli rzeczywistym spadkobiercą jest dziecko poczęte, niezależnie od tego, czy nabywca jest spadkobiercą (rzeczywistym, rzekomym lub pozornym) albo osobą trzecią. Tymczasem sformułowane przez Sąd Najwyższy stanowisko brzmi jeszcze inaczej, tj. akcentuje, że ochrona jest wyłączona, jeśli rzeczywistym spadkobiercą jest dziecko poczęte, a zbywca i nabywca należą do kręgu spadkobierców ustawowych.

W ocenie glosatora, sformułowana teza powinna zostać ujęta bardziej precyzyjnie. Jego zdaniem, należało stwierdzić, że art. 1028 k.c. nie stosuje się, jeśli osoba wskazana jako spadkobierca w stwierdzeniu nabycia

spadku rozporządza prawem należącym do spadku na rzecz innego spadkobiercy – rzeczywistego, rzekomego lub tymczasowego – nie zaś każdej osoby „należącej do kręgu spadkobierców ustawowych”. Inaczej niż zastrzeżono w uchwale nie ma przy tym znaczenia, czy rzeczywistym spadkobiercą jest dziecko poczęte, czy inna osoba. Uwzględniając redukcję celowościową art. 1028 k.c., należy zatem uznać, że ochrona czynności zmierzających do nabycia prawa przez spadkobiercę (rzeczywistego, rzekomego lub tymczasowego) wykraczałaby poza funkcje art. 1028 k.c.

Glosy do uchwały opublikowali: G. Wolak (Kwartalnik Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury 2020, nr 1, s. 113) oraz T. Justyński (OSP 2020, nr 6, poz. 47), a także M. Sepelowski (MoP 2020, nr 9, s. 483). Uchwałę omówili także w przeglądach orzecznictwa: M. Strus-Wołos (Głos Prawa 2019, nr 1, s. 87) oraz K. Tenenbaum-Kulig (Pal. 2020, nr 1, s. 86; red. J. Pisuliński).

P.F.

*

1. Artykuł 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (jedn. tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 419 ze zm.) dotyczy informacji objętych tajemnicą przedsiębiorstwa pracodawcy, które pracownik nabył i uzyskał w związku z wykonywaniem powierzonych mu obowiązków, nie odnosi się natomiast do informacji, które pracownik uzyskał poza zakresem uprawnień i obowiązków wynikających z umowy o pracę, a stosunek pracy ułatwił mu wejście w ich posiadanie. Ujawnienie takich informacji przez byłego pracownika jest objęte zakazem przewidzianym w art. 11 ust. 1 powołanej ustawy.

2. Pracodawca stawiający pracownikowi zarzut, że naruszył tajemnicę jego przedsiębiorstwa – jeżeli wykazuje, że określone informacje mieszczą się w definicji zawartej w art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (jedn. tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 419 ze zm.) – powoduje przerzucenie na pracownika ciężaru dowodu, że ujawnione informacje nie

stanowiły tajemnicy przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 11 ust. 4 ustawy.

(wyrok z dnia 25 września 2019 r., III CSK 217/17, W. Pawlak, K. Strzelczyk, K. Tyczka-Rote, niepubl.)

Glosa

Sabiny Pochopień, Studia Prawnicze KUL 2021, nr 1, s. 283

Glosa częściowo krytyczna.

Glosatorka krytycznie oceniła stanowisko Sądu Najwyższego, zgodnie z którym pracownik powinien udowodnić, że w podjętej działalności gospodarczej nie wykorzystuje przysługującej byłemu pracodawcy tajemnicy przedsiębiorstwa. Pozytywnie natomiast odniosła się do rozważań dotyczących relacji między zakazem konkurencji a obowiązkiem zachowania tajemnicy przedsiębiorstwa oraz zakresem czasowego ograniczenia obowiązku poufności.

W zakresie pierwszego z przedstawionych poglądów – odnoszących się do krytycznej wypowiedzi wobec stanowiska Sądu Najwyższego – autorka stanęła na stanowisku, że przerzucenie na byłego pracownika ciężaru wykazania, iż w podjętej działalności nie wykorzystuje informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa swojego byłego pracodawcy prowadzić może do skutków nieakceptowalnych ze względu na cel i funkcję prawa procesowego. Powoduje to bardziej korzystną pozycję procesową powoda, którego rola ograniczałaby się jedynie do wykazywania sytuacji potencjalnie naruszających informację w związku z tajemnicą przedsiębiorstwa. Zdaniem glosatorki, rozwiązaniem takiego problemu mogłoby być domniemanie faktyczne, którego istota polega na zmianie rozkładu ciężaru dowodu, a więc umożliwieniu dowodzenia faktów na podstawie wniosków wynikających z innych ustalonych faktów z uwzględnieniem zasady logicznego myślenia i doświadczenie życiowe.

Glosatorka uznała zarazem za trafne ograniczenie pracownika mającego dostęp do ważnych informacji, których ujawnienie mogłoby narazić pracodawcę na szkodę w prowadzeniu działalności konkurencyjnej lub świadczenia pracy na rzecz podmiotu prowadzącego taką działalność. Na aprobatę zasługuje rozgraniczenie instytucji zakazu konkurencji oraz

obowiązku zachowania tajemnicy przedsiębiorstwa oraz stosowania trzyletniego okresu obowiązywania stanu poufności wyłącznie do informacji pozyskanych w związku z wykonywaniem obowiązków pracowniczych.

J.B.

*

Dalszy zstępny spadkodawcy nie jest uprawniony do zachowku po nim, jeśli – w razie dziedziczenia testamentowego – zstępny spadkodawcy złożył oświadczenie o odrzuceniu spadku z ustawy.

(uchwała z dnia 23 października 2019 r., III CZP 23/19, G. Misiurek, M. Koba, P. Grzegorzczak, OSNC 2020, nr 5, poz. 38; OSP 2020, nr 7–8, poz. 58; BSN 2019, nr 11, s. 3; Prok. i Pr. 2021, nr 1, poz. 51; Rej. 2019, nr 10, s. 154; NPN 2019, nr 3, s. 92; R.Pr. Zeszyty Naukowe 2019, nr 4, s. 188)

Glosa

Grzegorza Wolaka, Studia Prawnicze KUL 2021, nr 2, s. 297

Glosa ma charakter aprobowy.

Autor zaaprobował stanowisko Sądu Najwyższego zajęte w glosowanym orzeczeniu i przedstawił poszerzoną argumentację na rzecz wyrażonego w nim poglądu.

Wskazał, że poruszony problem prawny nie był wcześniej przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, który nie odnosił się wprost do skutków odrzucenia spadku przez osobę z kręgu spadkobierców ustawowych dla powstania roszczenia o zachowek dalszego zstępnego. Zwrócił uwagę, że w odniesieniu do możliwej zmiany osób uprawnionych do zachowku będących zstępnymi spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, wypowiedzieli się ogólnie przedstawiciele doktryny wskazujący jako uprawnionych również dalszych zstępnych, gdy bliższy zstępny odrzucił spadek. Zdaniem autora, trafnie i zgodnie z obowiązującym prawem Sąd Najwyższy stwierdził, że zstępnemu osoby należącej do kręgu spadkobierców ustawowych, która – choć nie była spadkobiercą – złożyła oświadczenie o odrzuceniu spadku, nie przysługuje prawo do zachowku.

Głosę opracował także T. Justyński (OSP 2020, nr 7–8, poz. 58). W przeglądzie orzecznictwa omówiła ją K. Konieczna (Pal. 2020, nr 4, s. 99; red. J. Pisuliński).

An.T.

*

Nie jest dopuszczalne zastrzeżenie kary umownej na wypadek odstąpienia od umowy z powodu niewykonania zobowiązania o charakterze pieniężnym.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 20 listopada 2019 r., III CZP 3/19, D. Zawistowski, T. Bielska-Sobkowicz, D. Dończyk, J. Gudowski, G. Misiurek, W. Pawlak, K. Pietrzykowski, OSNC 2020, nr 5, poz. 35; BSN 2019, nr 11, s. 11; MoP 2020, nr 1, s. 3; Rej. 2019, nr 12, s. 209; R.Pr., Zeszyty Naukowe 2091, nr 4, s. 186)

Glosa

Alexandra Martina Juranka, Orzecznictwo Sądów Polskich 2021, nr 7–8, poz. 56

Glosa ma charakter zasadniczo aprobujący.

Autor zauważył, że pytanie dotyczące dopuszczalności zastrzeżenia kary umownej na wypadek odstąpienia od umowy z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania pieniężnego nie jest pytaniem nowym. Dostrzegł, że w orzecznictwie można znaleźć stanowiska zarówno aprobujące, jak i negujące tę możliwość. Podzielona jest również doktryna, która jednak opowiada się w większości za brakiem możliwości zastrzegania kary umownej na wypadek odstąpienia od umowy z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania pieniężnego. Autor zauważył, że Sąd Najwyższy za bezsporną przyjął tezę, iż możliwość zastrzeżenia kary umownej w umowie wiąże się z naprawieniem szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego. Jego zdaniem, Sąd Najwyższy trafnie wskazał, że jest możliwe zastrzeganie kar umownych w razie odstąpienia od umowy w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania, podkreślając, iż sporna pozostaje

dopuszczalność zastrzegania kary umownej na wypadek odstąpienia od umowy w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania pieniężnego.

Autor stwierdził, że uchwała Sądu Najwyższego jest trafna, w tym znaczeniu, że odpowiada pogładowi większości doktryny. Stanowi ugruntowanie występującego od lat w polskiej literaturze poglądu, który wynika z art. 483 § 1 k.c. oraz jest także zgodna ze stanowiskiem ustawodawcy, nie jest bowiem rolą Sądu Najwyższego wcielanie się w ustawodawcę negatywnego ani prowadzenie wykładni prawa *contra legem*.

Glosator zwieńczył swój wywód stwierdzeniem, że odnoszenie zarówno możliwości samego zastrzeżenia kary umownej, jak i skorzystania ze skorelowanego z nią instrumentu miarkowania, o który mowa w art. 484 k.c., wyłącznie do zobowiązań niepieniężnych, stanowi ograniczenie zasady realnego wykonania zobowiązań oraz pozostaje w sprzeczności z funkcjonalnymi odpowiednikami w europejskim i światowym prawie modelowym.

Glosy opracowali także A. Pajor (MoP 2020, nr 21, s. 1150) i K. Balcerowski (Studia Iuridica Toruniensia 2020, nr 27, s. 365). Uchwałę omówili również w przeglądach orzecznictwa P. Wyszwińska-Ślufińska (Pal. 2020, nr 4, s. 111; red. J. Pisuliński) oraz U. Sielawo (Nowa Currenda 2019, nr 12, s. 51).

P.L.

*

Do przerwania biegu zasiedzenia w zakresie prawa własności niezbędne jest podjęcie przez osobę uprawnioną w zakresie danego prawa czynności skierowanej przeciwko posiadaczowi, na rzecz którego biegnie zasiedzenie, mającej na celu pozbawienie go posiadania i jego uzyskanie przez tę osobę. Działaniem takim nie jest natomiast wystąpienie z wnioskiem o stwierdzenie nieważności decyzji wyłączeniowej.

(wyrok z dnia 17 lipca 2020 r., III CSK 9/18, D. Zawistowski, A. Owczarek, K. Tyczka-Rote, OSP 2021, nr 7–8, poz. 54)

Glosa

Jacka Kołacza, Orzecznictwo Sądów Polskich 2021, nr 7–8, poz. 54

Glosa jest krytyczna.

Zastrzeżenia autora dotyczą wyłącznie kwestii wpływu złożenia wniosku o stwierdzenie nieważności decyzji wyłączeniowej na przerwanie biegu terminu zasiedzenia. Glosator wskazał, że w kodeksie cywilnym nie przyjęto koncepcji występującej w niektórych dawnych prawodawstwach dzielnicowych, zgodnie z którą zasiedzenie przerywa jedynie dokonanie wymienionych wyraźnie w przepisach w czynności. Podkreślił też, że z Konstytucji wynika reguła preferencji nakazująca wszelkie ewentualne wątpliwości interpretować na korzyść podmiotu, przeciwko któremu ma nastąpić zasiedzenie.

W ocenie autora, za czynność „bezpośrednio” skierowaną na odzyskanie władztwa nad nieruchomością trzeba uznać każdą czynność, której podjęcie stanowi warunek *sine qua non* odzyskania takiego władztwa, nawet wtedy, gdy czynność taka sama z siebie nie doprowadza do takiego skutku.

J.T.

*

teza opublikowana w „Orzecznictwie Sądów Polskich”

Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu.

O ile odpowiedzialność w związku z naruszeniem dóbr osobistych zakłada bezprawność działania sprawcy, co wynika z treści art. 24 k.c., o tyle przesłanką zasądzenia zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. jest wina sprawcy.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego, oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy. Konieczne jest zatem wykazanie, że sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i zrozumiały, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości.

(postanowienie z dnia 23 lipca 2020 r., II CSK 101/20, J. Greła, niepubl.)

Glosa

Jana Ciechorskiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2021, nr 7–8, poz. 55

Glosa ma charakter krytyczny.

Autor poparł wyszczególnione w treści postanowienia wymagania przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Jednocześnie glosator zauważył, że Sąd Najwyższy nie rozważył możliwości ponoszenia odpowiedzialności odszkodowawczej przez podmiot leczniczy za przyjęcie do szpitala bez zgody na podstawie art. 23 ust. 1 lub 24 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego. Komentator wskazał, że z tego powodu nie można odnieść się do przyczyn, dla których Sąd Najwyższy odrzucił możliwość wykonywania władzy publicznej przez szpital psychiatryczny.

Powszechnie przyjmuje się, zarówno w doktrynie, jak i orzecznictwie, że podmiot leczniczy ponosi odpowiedzialność na ogólnych zasadach deliktowych. Glosator powołał art. 417 § 1 k.c., wskazując, że odpowiedzialność odszkodowawczą za wykonywanie władzy publicznej mogą ponosić także osoby prawne, które zostały wyposażone przez ustawodawcę w kompetencję do wykonywania czynności z zakresu władztwa publicznego. Wobec faktu natomiast, że samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej ma osobowość prawną, kwalifikuje się do zakresu podmiotów mogących ponosić odpowiedzialność na pod-

stawie wskazanego przepisu. W ocenie autora glosy, przyjęcie pacjenta dokonywane bez zgody na podstawie art. 23 ust. 1 i 24 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego spełnia wszystkie przesłanki uznania go za wykonywanie władztwa publicznego przez szpital psychiatryczny.

Komentator zauważył także, że ze względu na to nie można mówić o równości podmiotów, bowiem to lekarz psychiatra podejmuje decyzje o przyjęciu bez zgody, które osoba z zaburzeniami psychicznymi musi się podporządkować. Decyzja ta zatem jednostronnie i władczo kształtuje sytuację prawną oraz faktyczną osoby przyjętej do szpitala psychiatrycznego.

P.L.

*

Skarga wierzyciela hipotecznego na niedokonanie z urzędu wpisu hipoteki do księgi wieczystej podlega odrzuceniu także wtedy, gdy do założenia tej księgi doszło na skutek wniosku o bezobciążeniowe odłączenie części nieruchomości sprzedanej w postępowaniu upadłościowym (art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 2204, w związku z art. 313 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe, jedn. tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 1228).

(uchwała z dnia 6 sierpnia 2020 r., III CZP 77/19, G. Misiurek, M. Koba, M. Romańska, OSNC 2021, nr 1, poz. 3; BSN 2020, nr 7–8, s. 11; R.Pr., Zeszyty Naukowe 2020, nr 3, s. 168)

Glosa

Pawła Sławickiego i Piotra Sławickiego, Monitor Prawniczy 2021, nr 12, s. 660

Glosatorzy podali, że komentowane orzeczenie dotyczy istotnego, z punktu widzenia praktycznego zagadnienia zakresu działania sądu wieczystoksięgowego z urzędu w przypadku przeniesienia współobciążień przy rozpoznaniu wniosku o odłączenie części nieruchomości i przyłą-

czenie jej do już istniejącej księgi wieczystej lub do nowo utworzonej księgi wieczystej. Omówili problematykę istoty przeniesienia współobciążenia z urzędu, zakresu zaskarżalności orzeczeń co do przeniesienia lub braku przeniesienia współobciążeń, dopuszczalności wniosku o bezobciążeniowe przeniesienie części nieruchomości do już istniejącej lub nowej księgi wieczystej oraz dopuszczalności uwzględnienia podstawy prawnej jako podstawy wpisu.

W ocenie autorów, specyfika postępowania wieczystoksięgowego uzasadnia przyjęcie dopuszczalności zaskarżania orzeczeń stanowiących tzw. wpis negatywny, przejawiający się brakiem przeniesienia z urzędu współobciążeń z działów III i IV księgi wieczystej. W orzecznictwie jednoznacznie dopuszczalne jest przeniesienie przedmiotowych współobciążeń nawet po upływie znacznego czasu od rozpoznania wniosku o odłączenie części nieruchomości. Może to prowadzić do stanu niepewności związanego z tym, czy dana nieruchomość jest faktycznie obciążona hipoteką łączną, mimo braku ujawnienia tej okoliczności w treści księgi wieczystej. Zdaniem glosatorów, *de lege ferenda* należy zastanowić się nad postulatem wyraźnej regulacji tej kwestii w celu ujednoczenia praktyki działania sądów wieczystoksięgowych, np. przez obowiązek zarejestrowania sprawy o wpis w dziale III lub IV nowo założonej księgi wieczystej lub tej, do której została przyłączona księga wieczysta.

Analizując orzeczenie Sądu Najwyższego autorzy podali, że przyjęty w nim pogląd braku istnienia substratu zaskarżenia w sytuacji nieprzeniesienia współobciążeń nie uwzględnia w wystarczający sposób specyfiki postępowania wieczystoksięgowego i głównego celu jego prowadzenia czyli ustalenia stanu prawnego nieruchomości. Zasadne jest przyjęcie dopuszczalności tzw. wpisów negatywnych, które polegają na odmowie przepisania z urzędu współobciążeń wtedy, gdy sąd wieczystoksięgowy uzna, że nie zachodzą do tego podstawy. Przyznanie uprawnienia do zaskarżenia tzw. wpisu negatywnego umożliwi kontrolę instancyjną prawidłowości takiej decyzji procesowej w ramach już wszczętego postępowania wieczystoksięgowego.

W konsekwencji, w stanie faktycznym przedstawionym do oceny Sądu Najwyższego w zagadnieniu prawnym, należało przyjąć dopuszczalność złożenia skargi na orzeczenie referendarza sądowego w zakresie oceny

tego, czy prawidłowo nie doszło do przepisania współobciążenia hipotecznego.

Głosowaną uchwałę omówił także w przeglądzie orzecznictwa K. Wielgus (Pal. 2020, nr 11, s. 59; red. J. Pisuliński)

R.N.

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2021 NR 10

Jeżeli naruszenie prawa ochronnego na unijny znak towarowy ma charakter powtarzalny i trwa w chwili zgłoszenia roszczenia niepieniężnego, w tym roszczenia o zakazanie naruszenia, pięcioletni termin przedawnienia określony w art. 289 ust. 1 w związku z art. 298 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (jedn. tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 324) biegnie od każdego dnia, w którym naruszenie nastąpiło.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 18 maja 2021 r., III CZP 30/20, D. Zawistowski, T. Bielska-Sobkowicz, D. Dończyk, M. Kocon, A. Piotrowska, M. Romańska, K. Strzelczyk, OSNC 2021, nr 10, poz. 61)

*

Osoba, na rzecz której ustanowiono zakaz zbywania lub obciążania nieruchomości ujawniony w księdze wieczystej tytułem zabezpieczenia roszczenia określonego w art. 527 § 1 k.c., jest uczestnikiem postępowania egzekucyjnego toczącego się co do tej nieruchomości, na wniosek wierzycieli osoby trzeciej, uprawnionym do zaskarżenia postanowienia o przybiciu naruszającego jego prawa (art. 997 k.p.c.).

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 16 czerwca 2021 r., III CZP 60/19, D. Zawistowski, D. Dończyk, P. Grzegorzczak, G. Miśiurek, A. Owczarek, M. Romańska, R. Trzaskowski, OSNC 2021, nr 10, poz. 62)

Spółce akcyjnej powstałej w wyniku połączenia spółek kapitałowych, w tym skomercjalizowanego przedsiębiorstwa państwowego, przysługuje na podstawie art. 207 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 1990) roszczenie o ustanowienie użytkowania wieczystego gruntu jednostki samorządu terytorialnego, jeżeli posiadaczem nieruchomości zarówno na dzień 5 grudnia 1990 r., jak i 1 stycznia 1998 r. było to przedsiębiorstwo państwowe, które ponadto, przed komercjalizacją i przed wejściem w życie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, skierowało do gminy wnioski o ustanowienie prawa użytkowania wieczystego, a spółka akcyjna kontynuuje posiadanie nieruchomości.

(uchwała z dnia 18 lutego 2021 r., III CZP 15/20, G. Misiurek, P. Grzegorzczak, M. Kocon, OSNC 2021, nr 10, poz. 63)

*

W stanie prawnym wprowadzonym przez ustawę z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., poz. 1469 ze zm.) zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji przewidziane w art. 598¹⁶ § 3 k.p.c. przysługuje do sądu drugiej instancji.

(uchwała z dnia 25 lutego 2021 r., III CZP 17/20, M. Romańska, K. Strzelczyk, M. Szulc, OSNC 2021, nr 10, poz. 64)

*

Samo ustanowienie służebności drogi koniecznej (art. 145 k.c.) nie oznacza zmiany przeznaczenia zabytku wpisanego do rejestru lub sposobu korzystania z tego zabytku w rozumieniu art. 36 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (jedn. tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 282 ze zm.).

(uchwała z dnia 26 lutego 2021 r., III CZP 21/20, W. Pawlak, K. Pietrzykowski, R. Trzaskowski, OSNC 2021, nr 10, poz. 65)

Fundator oraz piastun organu fundacji nie są uprawnieni do wszczęcia postępowania dotyczącego zmiany statutu lub prawidłowości działania fundacji.

(wyrok z dnia 27 listopada 2020 r., I CSK 756/18, A. Owczarek, P. Grzegorzczak, K. Pietrzykowski, OSNC 2021, nr 10, poz. 66)

*

1. Osobie, której wizerunek rozpowszechniono bez jej zgody, przysługuje roszczenie o wydanie przez naruszcyciela uzyskanej z tego tytułu korzyści (art. 405 k.c.).

2. Korzyść uzyskana w wyniku komercyjnego rozpowszechniania wizerunku osoby znanej bez jej zgody może odpowiadać wysokości wynagrodzenia należnego tej osobie w razie zawarcia przez nią umowy o rozpowszechnienie wizerunku.

(wyrok z dnia 16 grudnia 2020 r., I CSK 790/18, G. Misiurek, A. Kozłowska, W. Pawlak, OSNC 2021, nr 10, poz. 67)

*

Skarga paulińska, którą wierzyciel z tytułu wierzytelności wywodzonej z umowy dochodzi uznania za bezskuteczną w stosunku do siebie czynności uważanej za dokonaną z jego pokrzywdzeniem, polegającej na zbyciu przez dłużnika składnika majątku na rzecz osoby trzeciej, jest objęta podstawą jurysdykcji międzynarodowej ustanowionej w art. 7 pkt 1 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.Urz. UE z 2012 r., L 351, s. 1).

(postanowienie z dnia 17 grudnia 2020 r., III CSK 160/18, M. Kocon, K. Pietrzykowski, M. Szulc, OSNC 2021, nr 10, poz. 68)

*

Wspólnota mieszkaniowa nie może ustanowić zakazu przeznaczania przez właścicieli lokali mieszkalnych na cele najmu krótkoterminowego.

(wyrok z dnia 12 stycznia 2021 r., IV CSKP 20/21, K. Tyczka-Rote, M. Koba, W. Pawlak, OSNC 2021, nr 10, poz. 69)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2021 NR 11

Zakaz obciążania składników majątku dłużnika hipoteką po otwarciu przyspieszonego postępowania układowego, wynikający z art. 246 ust. 1 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (jedn. tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 814 ze zm.), ma zastosowanie także do hipoteki przymusowej.

(uchwała z dnia 26 lutego 2021 r., III CZP 23/20, W. Pawlak, K. Pietrzykowski, R. Trzaskowski, OSNC 2021, nr 11, poz. 70)

*

Skarga na postanowienie referendarza sądowego oddalająca wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, której wniesienie nie zostało poprzedzone złożeniem wniosku o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie postanowienia z uzasadnieniem, nie podlega z tej przyczyny odrzuceniu (art. 398²² § 2 k.p.c.).

(uchwała z dnia 28 maja 2021 r., III CZP 26/20, M. Romańska, P. Grzegorzcyk, M. Koba, OSNC 2021, nr 11, poz. 71)

*

1. Prawo do życia w czystym środowisku nie jest dobrem osobistym.

2. Ochronie, jako dobra osobiste (art. 23 w związku z art. 24 i 448 k.c.), podlegają zdrowie, wolność, prywatność, do których naru-

szenia (zagrożenia) może prowadzić naruszenie standardów jakości powietrza określonych w przepisach prawa.

(uchwała z dnia 28 maja 2021 r., III CZP 27/20, M. Romańska, P. Grzegorzcyk, M. Koba, OSNC 2021, nr 11, poz. 72)

*

Czynność prawna dwustronna dokonana przez ubezwłasnowolnionego częściowo bez wymaganej zgody kuratora, do której udzielenia konieczne jest zezwolenie sądu opiekuńczego, może być następczo potwierdzona przez kuratora po uzyskaniu zezwolenia sądu opiekuńczego (art. 156 w związku z art. 178 § 2 k.r.o. i art. 18 § 1 k.c.).

(uchwała z dnia 28 maja 2021 r., III CZP 29/20, M. Romańska, P. Grzegorzcyk, M. Koba, OSNC 2021, nr 11, poz. 73)

*

Zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji w przedmiocie zabezpieczenia odrzuca sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, w składzie trzech sędziów (art. 741 § 2 k.p.c.).

(uchwała z dnia 1 lipca 2021 r., III CZP 36/20, D. Zawistowski, P. Grzegorzcyk, A. Piotrowska, OSNC 2021, nr 11, poz. 74)

*

Małżonek pozbawiony przez drugiego małżonka możliwości korzystania ze składników majątku wspólnego może w sprawie o jego podział po ustaniu wspólności majątkowej dochodzić roszczenia o wynagrodzenie za korzystanie z tych składników przez drugiego małżonka ponad przysługujący mu udział, jeżeli przejawiał wolę korzystania z nich w czasie trwania wspólności (art. 46 k.r.o. w związku z art. 1035 oraz art. 206, 224 § 1 i art. 225 k.c.). W szczególnych okolicznościach wynagrodzenie to może być obniżone na podstawie art. 5 k.c.

(postanowienie z dnia 5 marca 2021 r., IV CSKP 30/21, K. Strzelczyk, W. Pawlak, M. Romańska, OSNC 2021, nr 11, poz. 75)

1. Jeżeli śmierć spadkodawcy zamieszkałego poza granicami Polski nastąpiła przed dniem 17 sierpnia 2015 r., a po dniu 16 maja 2011 r., statut spadkowy należy ustalać na podstawie art. 64 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (jedn. tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 1792).

2. Konwencja dotycząca kolizji praw w przedmiocie formy rozporządzeń testamentowych sporządzona w Hadze w dniu 5 października 1961 r. (Dz.U. z 1969 r. Nr 34, poz. 284) rozstrzyga o ważności testamentów i innych rozrządzeń testamentowych wyłącznie ze względu na formę tych czynności.

(postanowienie z dnia 19 marca 2021 r., III CSKP 69/21, T. Bielska-Sobkowicz, M. Koba, M. Szulc, OSNC 2021, nr 11, poz. 76)

*

1. Pojęcie „materiały archiwalne” przewidziane w art. 1 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (jedn. tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 164 ze zm.) obejmuje wyłącznie materiały mające wartość historyczną.

2. Materiały i dokumentacja stanowiące element przedsiębiorstwa w znaczeniu przedmiotowym i funkcjonalnym – zbywane w takim charakterze (art. 55² k.c.) – nie stanowią materiałów archiwalnych w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (jedn. tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 164 ze zm.).

(wyrok z dnia 28 kwietnia 2021 r., III CSKP 85/21, A. Piotrowska, M. Koccon, W. Pawlak, OSNC 2021, nr 11, poz. 77)

*

Przepis art. 618 § 1 zdanie pierwsze w związku z art. 567 § 3 i art. 688 k.p.c. nie obejmuje roszczenia małżonka przeciwko drugiemu małżonkowi o naprawienie szkody wyrządzonej w wyniku spadku wartości udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, stanowiących składnik majątku wspólnego, w związku z nieprawidłowym sprawowaniem zarządu w tej spółce.

(postanowienie z dnia 28 maja 2021 r., III CSKP 65/21, M. Romańska, P. Grzegorzczuk, M. Koba, OSNC 2021, nr 11, poz. 78)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2021 NR 12

Roszczenie właściciela gruntu określone w art. 231 § 2 k.c. nie ulega przedawnieniu.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 17 sierpnia 2021 r., III CZP 79/19, D. Zawistowski, D. Dończyk, M. Koba, M. Kocon, A. Owczarek, A. Piotrowska, R. Trzaskowski, OSNC 2021, nr 12, poz. 79)

*

Termin do wniesienia zażalenia na zarządzenie o zwrocie pozwu, w którym wskazano zasadnicze powody rozstrzygnięcia, biegnie od dnia doręczenia uzasadnienia zgłoszonego na żądanie strony w terminie tygodnia od dnia doręczenia zarządzenia.

(uchwała z dnia 2 lipca 2021 r., III CZP 38/20, T. Bielska-Sobkowicz, G. Misiurek, A. Owczarek, OSNC 2021, nr 12, poz. 80)

*

Sąd drugiej instancji w postępowaniu uproszczonym – po wejściu w życie ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., poz. 1469 ze zm.) – jest związany wnioskiem strony o rozpoznanie apelacji na rozprawie, jeżeli strona wniosła o to w apelacji lub w odpowiedzi na apelację, chyba że cofnięto pozew lub

apelację albo zachodzi nieważność postępowania (art. 374 zdanie drugie k.p.c. w związku z art. 13 § 1 k.p.c.).

(uchwała z dnia 2 lipca 2021 r., III CZP 46/20, T. Bielska-Sobkowicz, G. Misiurek, A. Owczarek, OSNC 2021, nr 12, poz. 81)

*

1. W razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu przez produkt niebezpieczny odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę (art. 445 § 1 w związku z art. 449¹ § 1 k.c.).

2. Na pokrzywdzonym nie spoczywa ciężar udowodnienia, jaka przyczyna spowodowała niebezpieczny charakter produktu.

(uchwała z dnia 6 lipca 2021 r., III CZP 34/20, M. Romańska, M. Szulc, R. Trzaskowski, OSNC 2021, nr 12, poz. 82)

*

Niewykonanie przez dzierżawcę albo zarządcę obwodu łowieckiego obowiązków wynikających z art. 46–46c ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (jedn. tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 1683) i niesporządzenie protokołu, o którym mowa w art. 46d ust. 1 w zw. z art. 46a ust. 4 albo art. 46c ust. 5 tej ustawy, nie zamyka – po wydaniu decyzji przewidzianej w art. 46e ust. 1 ustawy – drogi sądowej w sprawie o naprawienie szkody łowieckiej.

(uchwała z dnia 6 lipca 2021 r., III CZP 48/20, M. Romańska, M. Szulc, R. Trzaskowski, OSNC 2021, nr 12, poz. 83)

*

Od wniosku o doręczenie orzeczenia o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych z uzasadnieniem nie pobiera się opłaty stałej w kwocie 100 zł (art. 25b ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, jedn. tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 755 ze zm.).

(uchwała z dnia 16 lipca 2021 r., III CZP 49/20, D. Zawistowski, M. Koba, W. Pawlak, OSNC 2021, nr 12, poz. 84)

W stanie prawnym ukształtowanym przez ustawę z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., poz. 1469 ze zm.) zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji w przedmiocie nadania tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego wierzyciela rozpoznaje inny skład tego sądu.

(uchwała z dnia 16 lipca 2021 r., III CZP 32/20, D. Zawistowski, M. Koba, W. Pawlak, OSNC 2021, nr 12, poz. 85)

*

Zastrzeżenie kary umownej za zwłokę w spełnieniu świadczenia niepieniężnego w postaci ułamka (procentu) wartości świadczenia za każdą jednostkę czasu zwłoki, bez jednoczesnego określenia z góry maksymalnej kwoty takiej kary, nie narusza art. 483 § 1 k.c.

(wyrok z dnia 20 maja 2021 r., IV CSKP 58/21, D. Dończyk, M. Koba, K. Pietrzykowski, OSNC 2021, nr 12, poz. 86)

*

Jeżeli przysposabiający zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej nad przysposobionym, w sprawie z powództwa przysposabiającego o rozwiązanie przysposobienia małoletniego przysposobionego reprezentuje opiekun (art. 98 § 1 w związku z art. 94 § 3 i art. 155 § 2 k.r.o.).

(wyrok z dnia 18 lutego 2021 r., IV CSKP 216/21, G. Misiurek, P. Grzegorzcyk, M. Kocon, OSNC 2021, nr 12, poz. 87)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC-ZD 2021 NR C

Dopuszczalne jest zasiedzenie nieruchomości stanowiącej grunt powstały na skutek trwałego cofnięcia się w sposób naturalny płynnych wód powierzchniowych stanowiących jezioro. Do wyznaczenia zakresu zasiedzenia niezbędne jest wykazanie granicy nieruchomości na podstawie decyzji administracyjnej o ustaleniu linii brzegu.

(postanowienie z dnia 17 października 2019 r., IV CSK 314/18, W. Katner, M. Kocon, A. Owczarek, OSNC-ZD 2021, nr C, poz. 21)

*

Termin przedawnienia roszczenia wierzyciela spółki jawnej przeciwko współnikowi o zaspokojenie zobowiązania, za które odpowiada na podstawie art. 22 § 2 k.s.h., nie biegnie do chwili powstania przesłanki przewidzianej w art. 31 § 1 k.s.h.

(wyrok z dnia 18 października 2019 r., II CSK 790/18, K. Tyczka-Rote, M. Romańska, R. Trzaskowski, OSNC-ZD 2021, nr C, poz. 22)

*

Żaden z rodziców nie może reprezentować dziecka w sprawie, w której jako strony lub uczestnicy postępowania występują rodzice oraz dzieci i może dojść między nimi do sprzeczności interesów. Dotyczy to także sprzeczności hipotetycznej.

(postanowienie z dnia 22 listopada 2019 r., II CZ 53/19, G. Misiurek, W. Pawlak, K. Pietrzykowski, OSNC-ZD 2021, nr C, poz. 23)

1. Zarzut niedołożenia przez spadkobierców należytej staranności przy ustaleniu aktywów i pasywów spadkowych, wyłączający możliwość uchylenia się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku, wymaga wskazania zaniechanych aktów staranności, których dochowanie jest możliwe i których podjęcia można oczekiwać w danych okolicznościach z uwzględnieniem przeciętnego stanu świadomości prawnej społeczeństwa oraz charakteru długu i rzeczywistej dostępności źródła informacji. Przesłanka dochowania należytej staranności nie może być wykładana rozszerzająco.

2. Powołanie się na błąd jest wyłączone tylko wtedy, gdy pomiędzy niedołożeniem należytej staranności a brakiem rozeznania co do przedmiotu spadku zachodzi związek przyczynowy.

(postanowienie z dnia 26 listopada 2019 r., IV CSK 398/18, K. Tyczka-Rote, A. Owczarek, R. Trzaskowski, OSNC-ZD 2021, nr C, poz. 24)

*

1. Przesłankę przewidzianą w art. 417¹ § 4 k.c. odpowiedzialności odszkodowawczej państwa za niewydanie aktu normatywnego stanowi istnienie przepisu prawa przewidującego takie wymaganie, niewydanie aktu normatywnego wbrew obowiązкови wynikającemu z tego przepisu i stwierdzenie niezgodności z prawem niewydania takiego aktu.

2. Roszczenie odszkodowawcze oparte na art. 417¹ § 4 k.c. musi pozostawać w związku z niewypełnieniem wyraźnych nakazów legislacyjnych zawartych w prawie unijnym, ratyfikowanych umowach międzynarodowych oraz ustawach zwykłych, nakładających obowiązek wydania rozporządzeń wykonawczych. Zaniechaniem legislacyjnym może być również niewydanie ustawy, której obowiązek wydania przewiduje inna ustawa.

(wyrok z dnia 29 listopada 2019 r., I CSK 543, M. Romańska, G. Miśiurek, K. Strzelczyk, OSNC-ZD 2021, nr C, poz. 25)

*

Jeżeli zachowanie małoletniego, pozbawionego ze względu na wiek możliwości rozeznania nieprawidłowości zachowania, stano-

wiło przyczynienie się do powstania szkody, za którą ponosi odpowiedzialność osoba odpowiadająca na zasadzie ryzyka, a z okoliczności sprawy wynika, że wymagają tego zasady współżycia społecznego, przy ustalaniu zakresu zadośćuczynienia ma zastosowanie przez analogię art. 428 k.c.

(wyrok z dnia 5 grudnia 2019 r., III CSK 319/17, G. Misiurek, A. Owczarek, K. Weitz, OSNC-ZD 2021, nr C, poz. 26)

*

1. Oświadczenie woli o potrąceniu, bezskuteczne z powodu niewymagalności wierzytelności przedstawionej do potrącenia, może być potraktowane – z uwzględnieniem okoliczności sprawy – jako wezwanie do zapłaty.

2. Kara umowna służy także kompensacji uszczerbków charakterze niemajątkowym, niepodlegających naprawieniu na podstawie art. 471 k.c.

3. Stosowanie art. 378 § 2 k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym jest niedopuszczalne.

(wyrok z dnia 6 grudnia 2019 r., V CSK 458/18, P. Grzegorzcyk, K. Pietrzykowski, A. Piotrowska, OSNC-ZD 2021, nr C, poz. 27)

*

Artykuł 10 ust. 1 ustawy z dnia 25 maja 2001 r. o odpowiedzialności majątkowej żołnierzy (jedn. tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 85) nie uchyla odpowiedzialności osoby prawnej wykonującej z mocy prawa władzę publiczną, w której strukturze działał żołnierz – sprawca szkody, za szkodę wyrządzoną przez niego osobie trzeciej przy wykonywaniu obowiązków służbowych (art. 417 § 1 k.c.).

(wyrok z dnia 13 grudnia 2019 r., I CSK 542/18, D. Dończyk, P. Grzegorzcyk, M. Romańska, OSNC-ZD 2021, nr C, poz. 28)

*

Status posiadacza samoistnego nieruchomości jest pochodną jego podmiotowości prawnej; nie wyłącza go osobowe, eko-

nomiczne lub organizacyjne uzależnienie posiadacza od innego podmiotu.

(postanowienie z dnia 13 grudnia 2019 r., I CSK 550/18, D. Dończyk, P. Grzegorzcyk, M. Romańska, OSNC-ZD 2021, nr C, poz. 29)

*

1. Roszczenie o zmniejszenie zapisu (art. 1005 § 1 k.c.) może być dochodzone przez podniesienie zarzutu w sprawie o wykonanie zapisu wytoczonej przeciwko spadkobiercy.

2. W art. 998 § 1 k.c. została ustalona górną granicę odpowiedzialności spadkobiercy uprawnionego do zachowku z tytułu zapisów i poleceń; to ustawowe ograniczenie sąd ma obowiązek uwzględnić z urzędu.

(wyrok z dnia 19 grudnia 2019 r., IV CSK 481/18, K. Pietrzykowski, A. Kozłowska, K. Weitz, OSNC-ZD 2021, nr C, poz. 30)

*

Przywrócenie własności nieruchomości na podstawie art. 63 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 29, poz. 154 ze zm.) nie przerywa biegu zasiedzenia służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, rozpoczętego w dniu 7 stycznia 1991 r., potrzebnej do korzystania z urządzeń przesyłowych posadowionych na tej nieruchomości.

(postanowienie z dnia 17 stycznia 2020 r., IV CSK 504/18, R. Trzaskowski, A. Owczarek, K. Tyczka-Rote, OSNC-ZD 2021, nr C, poz. 31)

*

Artykuł 4j ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (jedn. tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 ze zm.), realizujący zasadę dostępu osoby trzeciej do sieci i bezkosztowego rozwiązania umowy sprzedaży energii elektrycznej, nie może stanowić podstawy obciążenia odbiorcy końcowego obowiązkiem

uiszczenia kary umownej w wysokości odpowiadającej cenie nieodebranej energii elektrycznej.

(wyrok z dnia 17 stycznia 2020 r., IV CSK 579/17, R. Trzaskowski, A. Owczarek, K. Tyczka-Rote, OSNC-ZD 2021, nr C, poz. 32)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC-ZD 2021 NR D

W przypadkach nieobjętych art. 11 k.p.c. sąd cywilny może samodzielnie stwierdzić, czy czyn niedozwolony stanowiący źródło szkody, jest przestępstwem; musi tego dokonać zgodnie z regułami prawa karnego, co oznacza konieczność ustalenia znamion przedmiotowych i podmiotowych przestępstwa.

(wyrok z dnia 20 lutego 2020 r., IV CSK 538/18, G. Misiurek, P. Grzegorzycyk, M. Kocon, OSNC-ZD 2021, nr D, poz. 33)

*

Wierzytelność wynikająca z czynu niedozwolonego nie może być umorzona przez potrącenie także wtedy, gdy sprawca deliktu dopuścił się jednocześnie naruszenia umowy, uzasadniającego odpowiedzialność kontraktową, oraz gdy czyn niedozwolony nie miał charakteru umyślnego (art. 505 pkt 3 k.c.).

(wyrok z dnia 20 lutego 2020 r., IV CSK 561/18, G. Misiurek, P. Grzegorzycyk, M. Kocon, OSNC-ZD 2021, nr D, poz. 34)

*

Strony umowy ubezpieczenia mogą uzgodnić, że roszczenie ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę polegającą na nieterminowym wywiązaniu się z obowiązku zapłacenia ceny za dostarczony jej towar przejdzie na ubezpieczy-

ciela wtedy, gdy ubezpieczający będzie w stanie wykazać takie ryzyko prawomocnym wyrokiem orzekającym, że przysługiwała mu wierzytelność przeciwko osobie trzeciej, która nie została zaspokojona w terminie.

*(wyrok z dnia 28 lutego 2020 r., II CSK 659/18, W. Pawlak, M. Ro-
mańska, K. Weitz, OSNC-ZD 2021, nr D, poz. 35)*

*

Obciążenie posiadacza rachunku bankowego – w drodze wpisu – kwotą przelewu zrealizowanego na zlecenie osoby, która nie była do tego umocowana, i zaksięgowanie tej kwoty na rachunku bankowym innej osoby w tym samym albo innym banku, nie stwarza wierzytelność tej osoby do banku, w którym prowadzony jest jej rachunek.

*(wyrok z dnia 12 marca 2020 r., IV CSK 568/18, K. Weitz, A. Owczarek,
A. Piotrowska, OSNC-ZD 2021, nr D, poz. 36)*

*

Wystąpienie z wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej wyłącznie w celu uzyskania przerwy biegu przedawnienia stanowi sprzeczne z dobrymi obyczajami nadużycie prawa procesowego.

*(wyrok z dnia 12 marca 2020 r., IV CSK 582/18, K. Weitz, A. Owczarek,
A. Piotrowska, OSNC-ZD 2021, nr D, poz. 37)*

*

1. Czynnością nagłącą w rozumieniu art. 97 § 1 k.p.c. może być udział w posiedzeniu wyznaczonym w celu przeprowadzenia rozprawy.

2. Możliwość tymczasowego dopuszczenia do podjęcia naglącej czynności procesowej osoby niemogącej na razie przedstawić pełnomocnictwa (art. 97 § 1 k.p.c.) nie zależy od tego, czy niemożność przedstawienia pełnomocnictwa wynika z przyczyn niezawinio-

ných przez stronę lub osobę ubiegającą się o tymczasowe dopuszczenie do podjęcia czynności.

(wyrok z dnia 23 czerwca 2020 r., V CSK 520/18, K. Weitz, P. Grzegorzczak, A. Kozłowska, OSNC-ZD 2021, nr D, poz. 38)

*

Szkoda wyrządzona w czasie postoju pojazdu mechanicznego na skutek działania urządzenia niebędącego pojazdem mechanicznym i niepozostającego z tym pojazdem w jakimkolwiek związku technicznym i prawnym, dotycząca odłączonej części składowej pojazdu, w warsztacie mechanicznym, w związku z jej naprawą, nie jest szkodą powstałą w związku z ruchem pojazdu mechanicznego.

(wyrok z dnia 25 czerwca 2020 r., II CSK 715/18, A. Piotrowska, W. Pawlak, K. Strzelczyk, OSNC-ZD 2021, nr D, poz. 39)

*

Uchwała zgromadzenia wspólników podjęta bez wymaganego quorum i wymaganej większości głosów jest uchwałą nieistniejącą.

(wyrok z dnia 9 lipca 2020 r., V CSK 495/18, T. Bielska-Sobkowicz, M. Kocon, R. Trzaskowski, OSNC-ZD 2021, nr D, poz. 40)

*

1. Podstawę kalkulacji wynagrodzenia dochodzonego na podstawie art. 70 ust. 21 pkt 4 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 1231) stanowi liczba sprzedanych egzemplarzy utworów, a nie dokonanych zwielokrotnień.

2. Przy określaniu wysokości wynagrodzenia na podstawie art. 70 ust. 21 pkt 4 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 1231) należy pominąć korzyści pośrednie, których związek z korzysta-

niem z utworu jest niepewny, niemierzalny i trudny do udowodnienia oraz których nie daje się oddzielić od innych czynników wpływających na przychód podmiotu korzystającego.

(wyrok z dnia 24 lipca 2020 r., I CSK 631/18, D. Dończyk, M. Koba, M. Romańska, OSNC-ZD 2021, nr D, poz. 41)

*

Użyte w art. 81 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 1231) pojęcia „zgromadzenie” i „publiczna impreza” obejmuje każdą, publicznie zgromadzoną grupę ludzi, np. manifestantów, fanów zespołu podczas koncertu, kibiców na stadionie lub uczestników procesji. Obejmuje także grupę kilkunastu mieszkańców protestujących przeciwko budowie przedszkola.

(wyrok z dnia 24 lipca 2020 r., I CSK 673/18, D. Dończyk, M. Koba, M. Romańska, OSNC-ZD 2021, nr D, poz. 42)

*

1. Na postanowienie sądu drugiej instancji w przedmiocie uchylenia nadzoru prewencyjnego na podstawie art. 24 w związku z art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (jedn. tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 1346) skarga kasacyjna jest dopuszczalna (art. 5191 § 1 k.p.c.).

2. Uchylenie nadzoru prewencyjnego na podstawie art. 24 w związku z art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (jedn. tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 1346) jest uzasadnione nie tylko wtedy gdy w związku ze zmianą okoliczności faktycznych sprawy nie stwierdza się już zaburzeń psychicznych uzasadniających jego zastosowanie, lecz także wtedy, gdy z ustaleń dokonanych w postępowaniu o uchylenie nadzoru nie wynikają usta-

wowe przesłanki jego zastosowania, mimo braku jednoczesnego stwierdzenia zmiany okoliczności sprawy.

(postanowienie z dnia 27 sierpnia 2020 r., IV CSK 569/19, K. Tyczka-Rote, P. Grzegorzczuk, R. Trzaskowski, OSNC-ZD 2021, nr D, poz. 43)

INFORMACJE

Z dniem 30 sierpnia 2021 r. dobiegła końca pięcioletnia kadencja Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Cywilnej Dariusza Zawistowskiego.

*

Z dniem 24 lipca 2021 r. na emeryturę przeszła Bożena Kowalska – inspektor sądowy w Wydziale III.

Dane statystyczne – lipiec 2021 r.

Informacja o ruchu spraw

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw											
		Pozostało do rozpoznania z okresu poprzedniego	Wpłynęło	Załatwiono									Pozostało do rozpoznania na okres następny
				Załatwiono razem	Sposób załatwienia							załatwiono w inny sposób	
					odmówiono przyjęcia do rozpoznania	przyjęto do rozpoznania	oddalono	uchylono w całości lub w części i przekazano do ponownego rozpoznania	uchylono i rozstrzygnięto merytorycznie	podjęto uchwałę	uwzględniono skargę o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem		
1.	CSK	1470	285	205	102	66	-	-	-	-	-	37	1550
2.	CSKP	1147	67	44	-	-	19	18	-	-	-	7	1170
3.	CZP, w tym:	120	9	12	-	-	-	-	-	9	-	3	117
	art. 390 k.p.c.	107	8	12	-	-	-	-	-	9	-	3	103
	skład 7-miu	12	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13
	pełny skład	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
4.	CZ	72	19	22	-	-	6	4	-	-	-	12	69
5.	CNP	64	16	10	1	2	-	-	-	-	-	7	70
6.	CNPP	13	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15
7.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CO, w tym:	151	93	61	-	-	-	-	-	-	-	61	183
	art. 401–403 k.p.c.	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
	art. 44 ¹ , 45, 52 k.p.c.	147	93	61	-	-	-	-	-	-	-	61	179
10.	RAZEM	3037	491	354	103	68	25	22	-	9	-	127	3174

Informacja o szybkości załatwiania spraw

CSK				CSKP			
do 2 mies.	do 3 mies.	do 6 mies.	pow. 6 mies.	do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.
19	26	90	70	1	–	–	43
CO				CZP			
do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	do 6 mies.	pow. 6 mies.
23	22	10	6	–	–	1	11
CZ				CA			
do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.	do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.
4	7	5	6	–	–	–	–
CNP				CNPP			
do 2 mies.	do 3 mies.	do 6 mies.	pow. 6 mies.	do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.
1	4	2	3	–	–	–	–
CN							
do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.				
–	–	–	–				

Dane statystyczne – sierpień 2021 r.

Informacja o ruchu spraw

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw											
		Pozostało do rozpoznania z okresu poprzedniego	Wpłynęło	Załatwiono									Pozostało do rozpoznania na okres następny
				Załatwiono razem	Sposób załatwienia							załatwiono w inny sposób	
					odmówiono przyjęcia do rozpoznania	przyjęto do rozpoznania	oddalono	uchylono w całości lub w części i przekazano do ponownego rozpoznania	uchylono i rozstrzygnięto merytorycznie	podjęto uchwałę	uwzględniono skargę o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem		
1.	CSK	1550	265	154	70	32	-	-	-	-	-	52	1661
2.	CSKP	1170	35	17	-	-	7	8	-	-	-	2	1188
3.	CZP, w tym:	117	5	13	-	-	-	-	-	3	-	10	109
	art. 390 k.p.c.	103	4	12	-	-	-	-	-	2	-	10	95
	skład 7-miu	13	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	13
	pełny skład	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
4.	CZ	69	19	6	-	-	3	-	-	-	-	3	82
5.	CNP	70	9	9	1	1	-	-	-	-	-	7	70
6.	CNPP	15	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
7.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CO, w tym:	183	79	71	-	-	-	-	-	-	-	71	191
	art. 401-403 k.p.c.	6	2	2	-	-	-	-	-	-	-	2	6
	art. 44 ¹ , 45, 52 k.p.c.	177	77	69	-	-	-	-	-	-	-	69	185
10.	RAZEM	3174	413	270	71	33	10	8	-	3	-	145	3317

Informacja o szybkości załatwiania spraw

CSK				CSKP			
do 2 mies.	do 3 mies.	do 6 mies.	pow. 6 mies.	do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.
18	29	46	61	1	–	–	16
CO				CZP			
do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	do 6 mies.	pow. 6 mies.
23	22	9	17	–	–	–	13
CZ				CA			
do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.	do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.
2	1	1	2	–	–	–	–
CNP				CNPP			
do 2 mies.	do 3 mies.	do 6 mies.	pow. 6 mies.	do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.
1	1	4	3	–	–	–	–
CN							
do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.				
–	–	–	–				

SPIS TREŚCI

20 lat biuletynu „Izba Cywilna”	3
Fotografie	13
Uchwały	20
Zagadnienia prawne przedstawione do rozstrzygnięcia	31
Glosy	52
Orzeczenia, które zostaną opublikowane w OSNC 2021 nr 10	66
Orzeczenia, które zostaną opublikowane w OSNC 2021 nr 11	69
Orzeczenia, które zostaną opublikowane w OSNC 2021 nr 12	72
Orzeczenia, które zostaną opublikowane w OSNC-ZD 2021 nr C	75
Orzeczenia, które zostaną opublikowane w OSNC-ZD 2021 nr D	80
Informacje	85
Dane statystyczne – lipiec 2021 r.	86
Dane statystyczne – sierpień 2021 r.	88

